

GEZONDE

Tim 13 hupotupōsin patroon zn. 4nv ev v eche heb! wg HO tt act 2 ev hugiainontōn van-gezond-zijnde wd HO tt act 2nv mv m logōn woorden zn. 2nv mv m hōn die vr. 2n

WOORDEN

2 Timoteüs 1:13

Heb een patroon van gezonde woorden; die jij van mij hoort, in het geloof en de liefde, die in Christus Jezus is.

Titus 2:1-2

Het Woord van God is levend en krachtig. Zijn woorden vormen de gezonde leer die ons gezond maakt in het geloof.

GERARD OUDIJN

Gezonde Woorden

Gezonde Woorden

Gerard Oudijn

Evangelie

**OM
NIET!**

Colofon

Titel: Gezonde Woorden

© 2021 Gerard Oudijn, gezondewoorden.nl

Verschijningsdatum: Maart 2021

Uitgever: Stichting Evangelie Om Niet, Papendrecht

Alle rechten voorbehouden

Samenstelling & vormgeving: evangelieomniet.nl

Afbeelding omslag: *Interlinear Scripture Analyzer*

(bron: scripture4all.org)

ISBN 978 90 8310 041 8

NUR 707

INHOUD

INLEIDING Een patroon van gezonde woorden 11

1 De betrouwbaarheid van Genesis 15

- Betrouwbaarheid Genesis betwist
- Genesis is een verzameling geschriften/documenten van geschiedenissen
- Leert Genesis 1 dat God hemel en aarde in zes dagen heeft geschapen?
- De schepping van Eva
- Samenvatting

2 Het Woord van God is compleet 27

- Om *het* Woord van *de* God te completeren
- De canonvorming van de Schrift
- De datering van de geschriften van Johannes
- De apostelen: ooggetuigen
- Een vooruitblik van Paulus op de toekomstige christelijke wereld
- Het voornemen van Petrus
- Petrus en de brieven van Paulus
- De bezigheden van Paulus vlak voordat hij zou sterven
- Alle Schrift is door God geïnspireerd
- Jakobus, Petrus en Johannes
- Indeling Bijbel
- Indeling van de Joodse *Tenach*

- 3 Het woord van de waarheid correct snijden 47**
- Hoe brengen wij in de Bijbel onderscheid aan in wat aan ons gericht is, en wat niet?
  - Verdeling tussen het oude en het nieuwe testament
  - Heel de Schrift is voor ons, maar niet heel de Schrift gaat over ons
  - Paulus, apostel van de natiën
  - Waarheid verkeerd toepassen is géén waarheid
- 4 De Hebreeënbrief: boodschap en context 55**
- Aan de Hebreeënen?
  - Het oude verbond
  - Oordeel
  - Beter ...
  - Een verborgen Hogepriester
- 5 Gaven van de geest, zijn ze er vandaag nog? 63**
- Zo blijven dan ...
  - Het volwassene
  - Gaven gegeven ... totdat
  - Elke gelovige is volkomen toegerust

6 De toekomst van het christendom volgens de apostelen 69

- Heeft de meerderheid altijd gelijk?
- Waar het allemaal begon
- De toekomstvisie van Paulus op het christendom
- Een vorm van godsvrucht
- Afstand nemen
- Lijden
- Gods weg tot Zijn einddoel

7 Betekent eeuwig in de Bijbel eindeloos? 89

- Eeuw, eeuwigheid of wereld?
- Waarom het woord *aion* geen 'eeuwigheid' kan betekenen
- Eeuw-ige tijden
- De redding en verzoening van allen
- Wat is dat, eeuw-ig leven?

8 Allen verzoend ... en satan dan? 95

- Alverzoening
- De oorsprong van satan
- Wat zegt de Schrift over de oorsprong van satan?
- Ezechiël 28 en Jesaja 14
- Het waarom van het kwaad: contrasten

9 Uitverkiezing 109

- Visies op uitverkiezing in het christendom
- Wat zegt de Schrift?
- Heeft God Zijn volk verstoten?
- God is de Plaatsers
- Uit Hem, door Hem, tot Hem

NOTEN 117

Indien niet anders aangegeven komen Bijbelcitaten uit de *NBG-vertaling* [NBG].

GES = *Geschriften* (bron: geschriften.nl)

HSV = *Herziene Statenvertaling*
(bron: herzienestatenvertaling.nl)

NBG = *Nederlands Bijbelgenootschap*
(bron: bijbelgenootschap.nl)

NCV = *Nederlandse Concordante Vertaling*
(bron: concordante-publicaties.nl/vertaling)

SV = *Statenvertaling* Jongbloed-editie
(bron: royaljongbloed.com)

SW = *Schriftwoord* (bron: schriftwoord.nl)

Daarnaast werd gebruik gemaakt van *Interlinear Scripture Analyzer* (bron: scripture4all.org)

INLEIDING

Een patroon van gezonde woorden

Doorzoeken en onderzoeken

In Johannes 5:39 spoort Jezus degenen met wie Hij spreekt aan met: “Onderzoekt de Schriften!”

Het woord dat hier vertaald wordt met ‘onderzoeken’, wordt op andere plaatsen vertaald met ‘doorzoeken’ of ‘naspeuren’. Woorden die qua betekenis erg op elkaar lijken en vandaar dat het wellicht voor de vertalers lastig was om een keuze te maken.

Als het gaat om de Schrift, zijn beide woorden van toepassing. ‘Doorzoeken’ spreekt van het tot je nemen van heel het Woord. Daarin zou geen aspect overgeslagen worden. Heel de Schrift zou doorzocht worden ^{2Tim.3:16} en daarin zouden we alles naspeuren.

Onder de oppervlakte

‘Onderzoeken’ spreekt van het zoeken onder de oppervlakte. Heel de Schrift spreekt van Christus. ^{Luc.24:27,44; Op.19:10} Dat zou je bij een oppervlakkige lezing niet meteen opmerken, maar daarom zouden wij ook onder de oppervlakte onderzoeken. We zouden daarin kritisch zijn naar wat mensen zeggen, of dit nu mensen zijn met theologische titels of niet. ‘Woorden van menselijke wijsheid’ hebben geen waarde, ^{1Kor.2:13} de enige maatstaf is of de Schrift onderwijst of de dingen zó zijn.

“En dezen waren edeler dan degenen in Tessalonica: zij ontvangen het Woord met alle bereidwilligheid, en dagelijks beoordelen zij kritisch aan de hand van de Schriften, of deze dingen zó zijn.” Hand.17:11 [GES]

Patroon

Paulus moedigt zijn vriend Timoteüs in zijn tweede brief aan om “een *patroon* van gezonde woorden te hebben”. Wat bedoelt hij hiermee? Wat zijn gezonde woorden en wat bedoelt hij met het hebben van een patroon?

Een patroon is een herhaling van het toepassen van dezelfde regels. We vinden dat op allerlei gebieden: een patroon in het behang, in wiskunde, muziek, enzovoort. We spreken bijvoorbeeld ook van ‘denkpatronen’ en van ‘gedragspatronen’ wanneer iemand voorspelbaar en herhaaldelijk gedrag vertoont.

Zo zou het ook zijn met ons woordgebruik als wij het over geestelijke zaken hebben. Onze woordenschat zou daarbij afgestemd zijn op de Schrift en met name op de woorden van Paulus, de leraar van de natiën. 2Tim.1:11 Dat zou onze denkpatronen en gedragspatronen bepalen. En die woorden zouden wij spreken, herhaaldelijk.

Gezonde woorden waren voor Timoteüs de woorden die hij van Paulus had gehoord.

“Heb een patroon van gezonde woorden, die jij van mij hoort, in het geloof en de liefde, die in Christus Jezus is.”

2Tim.1:13 [GES]

Dat zijn de woorden die hij zou geloven, het Goede Bericht waarvan hij zou getuigen. ^{2Tim.1:8}

Krachtig

In ditzelfde hoofdstuk geeft Paulus een beschrijving van wat dit Evangelie inhoudt: “... onze Redder, Christus Jezus, die de dood buiten werking stelt en leven en onvergankelijkheid aan het licht brengt door het Goede Bericht.” ^{2Tim.1:10} [GES]

Leven en onvergankelijkheid, dat spreekt van opstandingskracht en is met recht een woord dat gezond is: levendmakend, sterk en vitaal. *Gods* Woord is immers levend en krachtig. ^{Heb.4:12}

Geen mens kan levend maken, slechts doden. Mensenwoord drukt neer, Gods Woord richt op.

Afgeweken

Is men juist in het christendom niet massaal afgeweken van de gezonde woorden?

In dezelfde brief voorzegt Paulus dat er tijden zouden komen dat men gezond onderwijs niet meer zou verdragen. ^{2Tim.4:3} Uit de context waarin hij het zegt, blijkt dat hij het heeft over (‘christelijke’) godsdienst.

Al snel zijn binnen het christendom allerlei leerstellingen ontstaan waarin *ongezonde woorden* leidend zijn. Woorden zoals: hel, verdoemenis, drie-eenheid, vrije wil, eeuwige dood, God de Zoon, allemaal termen die we niet in de Schrift tegenkomen. Dat patroon zouden we niet volgen! Paulus zegt dan ook in ditzelfde verband: “Maar jij, o mens van God, vlucht van deze dingen ...”. ^{1Tim.6:11} [GES]

1 De betrouwbaarheid van Genesis

Betrouwbaarheid Genesis betwist

De betrouwbaarheid van het boek Genesis wordt alom betwist. Een korte zoektocht levert een aanzienlijke hoeveelheid aan ‘bewijzen’ die de historische betrouwbaarheid van het boek Genesis zouden betwisten. Ik beperk me even tot één bron, Wikipedia. Daar vond ik de volgende zes argumenten tegen de historische betrouwbaarheid van Genesis:

1. Genesis beschikt niet over een duidelijke aanduiding van het auteurschap.
2. Er is sprake van anachronismen (fouten tegen de tijdrekening).
3. Er worden diverse Hebreeuwse benamingen voor God gebruikt.
4. Er is sprake van diversiteit in stijl en woordenschat.
5. Genesis bevat duplicaten en tegenstrijdig lijkende verhalen over dezelfde gebeurtenissen.
6. Genesis bevat verhalen die ook in andere, oudere, geschriften bekend zijn, bijvoorbeeld het verhaal van de Zondvloed dat overgenomen lijkt van het Gilgamesj-epos.

Argument 1: *Genesis beschikt niet over een duidelijke aanduiding van het auteurschap.*

Bij het eerste argument gaat het meteen mis. Maar het mooie is dat als je het antwoord op het eerste argument kent, nummer 2 t/m 6 ook meteen weerlegd blijken te zijn.

Men gaat er in het gunstigste geval over het algemeen vanuit dat Mozes Genesis geschreven heeft. Mozes leefde ongeveer 2500 jaar na Adam. Hij zou alles via mondelinge overlevering tot zich gekregen hebben en vervolgens op schrift hebben gesteld. Maar meestal gaat men ervan uit, dat het boek Genesis pas tot stand kwam in de Babylonische ballingschap, zo rond 580 voor Christus. Nog veel later dus. Genesis is echter, net als bijvoorbeeld het ‘Nieuwe Testament’, een verslag van *ooggetuigen*. Het is geschreven door diverse schrijvers die zelf de hoofdrolspelers zijn in het boek. Zij hebben elk een gedeelte geschreven en dit ook ondertekend. Doordat de vertalers dit niet begrepen, wisten zij ook geen raad met de aanwijzingen en daarom hebben zij dit wegvertaald. In Genesis wordt namelijk consequent melding gemaakt van: “Dit zijn de *toledoth* (Hebreeuws) van ...”.

De vertalers hebben dit op verschillende manieren vertaald. Een paar voorbeelden uit de NBG-vertaling (Genesis):

2:4 – “Dit is de geschiedenis van de hemel en de aarde.”

5:1 – “Dit is het geslachtsregister van Adam.”

6:9 – “Dit is de geschiedenis van Noach.”

10:1 – “Dit zijn de nakomelingen der zonen van Noach: Sem, Cham en Jafet.”

Het woord *toledoth* houdt verband met geboorte of afkomst. Dit zou je kunnen vertalen met ‘ontstaansgeschiedenissen’,

‘geschriften’ of ‘nagelaten documenten’. De frase is een onderschrift van degene die het geschreven heeft. De schrijver geeft als een soort naschrift: “Dit zijn de *toledoth* van ...”. Wij kennen nu nog steeds in het begrip ‘colofon’, waarin vermeld wordt hoe het drukwerk tot stand is gekomen: wie de schrijver is; de uitgever; de vertaler; enzovoort.

Genesis is een verzameling geschriften/documenten van geschiedenissen

Hieronder volgt een overzicht van de diverse schrijvers van het boek Genesis:

- 1e deel 1:1 t/m 2:4
“Dit zijn de *toledoth* van hemel en aarde.” (Door God Zelf, of door Adam?)
- 2e deel 2:5 t/m 5:1a
“Dit is het boek van de *toledoth* van Adam.”
- 3e deel 5:1b t/m 6:9a
“Dit zijn de *toledoth* van Noach.”
- 4e deel 6:9b t/m 10:1
“Dit zijn de *toledoth* van de zonen van Noach: Sem, Cham en Jafeth.”
- 5e deel 10:2 t/m 11:10a
“Dit zijn de *toledoth* van Sem.”

- 6e deel 11:10b t/m 11:27a
“Dit zijn de *toledoth* van Terah.”
- 7e deel 11:27b t/m 25:12
“Dit zijn de *toledoth* van Ismaël.”
- 8e deel 25:13 t/m 25:19a
“Dit zijn de *toledoth* van Izak.”
- 9e deel 25:19b t/m 36:1
“Dit zijn de *toledoth* van Ezau.”
- 10e deel 36:2 t/m 37:2a
“Dit zijn de *toledoth* van Jakob.”
- 11e deel 37:2b tot het einde
Geen naschrift.

Mozes heeft de geschriften (kleitabletten) bij elkaar gebracht en eventueel vertaald. Hij heeft hier en daar de tekst bewerkt (geredigeerd), wat meteen een verklaring is voor argument 2.

Argument 2: *Er is sprake van anachronismen (fouten tegen de tijdrekening).*

Een anachronisme is een term die niet lijkt te passen in de tijd waarin iets is opgeschreven. Een drietal voorbeelden uit Genesis:

“Deze allen kwamen in bondgenootschap naar het dal Siddim, dat is de Zoutzee.” Gen.14:3

“Daarna keerden zij terug en kwamen te En-Mispat, dat is Kades ...” Gen.14:17

“Daarna heeft Abraham zijn vrouw Sara begraven in de spelonk van het veld van Makpela, tegenover Mamre, dat is Hebron, in het land Kanaän.” Gen.23:19

Mozes heeft de tekst geredigeerd en heeft toevoegingen gedaan om zaken te verduidelijken. Het dal Siddim bijvoorbeeld, uit Genesis 14:3, was intussen – in de tijd dat Mozes leefde – de Zoutzee.

Argument 3: Er worden diverse Hebreeuwse benamingen voor God gebruikt.

Argument 3 wordt ook weerlegd door het feit dat Genesis door meerdere schrijvers is geschreven over een langere periode. Zij hebben verschillende benamingen voor God gebruikt en ook, in sommige gevallen, verschillende talen gesproken.

Argument 4: Er is sprake van diversiteit in stijl en woordenschat.

Voor argument 4 geldt hetzelfde: het is logisch dat er diversiteit is in stijl en woordenschat. Het boek Genesis is namelijk geschreven door verschillende schrijvers. Dat is juist een argument voor de betrouwbaarheid van het boek/de boeken!

Argument 5: *Genesis bevat duplicaten en tegenstrijdig lijkende verhalen over dezelfde gebeurtenissen.*

Verschillende schrijvers hebben dezelfde gebeurtenis beschreven. Zo wordt van de schepping van de mens tweemaal verhaald (Genesis 1 en 2). De geschiedenis van Noach is door zijn drie zonen geschreven en waarschijnlijk door Mozes in elkaar geschoven als één verslag.

Argument 6: *Genesis bevat verhalen die ook in andere, oudere, geschriften bekend zijn, bijvoorbeeld het verhaal van de Zondvloed dat overgenomen lijkt van het Gilgamesj-epos.*

Het verhaal van de kip en het ei. Adam was er hoe dan ook eerder dan het Gilgamesj-epos. Genesis is een 100% betrouwbaar boek, opgetekend uit de eerste hand door ooggetuigen!

Leert Genesis 1 dat God hemel en aarde in zes dagen heeft geschapen?

Genesis 1 – om precies te zijn Genesis 1:1 t/m Genesis 2:4 – is een boek, het eerste boek van Genesis. Het is een verslag van de schepping van hemel en aarde. Het boek is ondertekend met: “Dit zijn de ontstaansgeschiedenissen/de verslagen (*toledoth*) van hemelen en aarde.” ^{Gen.2:4}

De Septuagint – de Griekse vertaling van het ‘Oude Testament’ – vertaalt in Genesis 2:4 met: “Dit is het *biblios genesioos* van hemelen en aarde.” Het ‘wordingsboek’ van hemelen en aarde dus. Hier is ook de Griekse naam van het boek – Genesis – aan ontleend.

Of Genesis 1 leert dat God hemel en aarde in zes dagen geschapen heeft, lijkt een open deur, maar is het niet. Als we hier namelijk als antwoord ‘ja’ op geven, komen we voor problemen te staan, die zich bij het lezen van Genesis 1 aan ons opdringen.

1. Al op de eerste dag is er sprake van het scheppen van licht en wordt er duidelijk een scheiding gemaakt tussen licht en duisternis, tussen dag en nacht. Maar pas op de vierde dag is er sprake van de schepping van de zon. ^{Gen.1:16} Hoe kan er sprake zijn van dag en nacht als de zon nog niet is geschapen?

2. Waarom wordt er elke keer gezegd: “en het is avond geworden en het is morgen geworden, de eerste; tweede; derde (enzovoort) dag”? Is God afhankelijk van dag en nacht? Moet Hij rusten? De Bijbel leert dat God niet verzwakt en dat Hij niet moe wordt. ^{Jes.40:28; Ps.121:4}

3. En hoezo “dag”? Waar is het dan ‘dag’? Als het aan de ene kant van de aarde dag is, dan is het aan de andere kant nacht. De aanduiding dat het ‘dag’ of ‘nacht’ is, is een beschrijving van lokale tijd.

4. Hoe kunnen Adam en Eva beiden op de zesde dag geschapen zijn, ^{Gen.1:26-27} terwijl Genesis 2 beschrijft dat God na de schepping van Adam een hof plantte, ^{Gen.2:8} Adam instructies gaf over de hof en de boom van kennis van goed en kwaad, ^{Gen.2:16-17} alle dieren bij Adam bracht zodat hij ze een naam kon geven ^{Gen.2:19-20} en vervolgens een diepe slaap over Adam brengt, een zijde uit hem neemt en daarvan zijn vrouw Eva bouwt? ^{Gen.2:21-22}

Dit alles moet dan binnen 24 uur, sterker nog, binnen 12 uur (bij daglicht) hebben plaatsgevonden, en dat lijkt onwaarschijnlijk.

Het antwoord op deze vragen is, dat Genesis 1 *niet* leert dat God de aarde in zes dagen heeft geschapen, maar dat Genesis 1 *een verslag is* van hoe God aan Adam in zes dagen verslag deed over hoe Hij de aarde heeft geschapen.

God schiep “in den beginne (letterlijk: in begin) de hemelen en de aarde”. Wanneer dit was, wordt niet gezegd. We vinden in Genesis 1 tien keer de term “En God zeide”. Tegen wie sprak Hij? Antwoord: tegen Adam. God vertelde aan Adam op de eerste dag hoe Hij licht en duisternis maakte. De telkens terugkerende frase: “Toen was het avond geweest en het was morgen geweest, dag één; dag twee; dag drie ... (enzovoort)”, is een vermelding van Adam dat de dag afgesloten wordt en kondigt een rust aan, voor Adam. God vertelde van Zijn scheppingswerken, Adam maakte notities, en sloot aan het einde van een dag af met de opmerking: “Toen was het avond geweest en het was morgen geweest.”

De zon werd niet pas op de vierde dag geschapen. De zon was er al toen God op de eerste dag verslag deed aan Adam van Zijn scheppingswerken. En pas op de vierde dag vertelde God aan Adam hoe Hij de zon had gemaakt. De pauze die tussen elke scheppingsdag beschreven wordt, is dus niet voor God, maar voor Adam. Adam had nachtrust nodig. Ook de rust van de zevende dag is niet voor God, maar voor Adam.

“De sabbat is gemaakt om de mens, en niet de mens om de sabbat.” Marc.2:27

Als er gesproken wordt over ‘avond’, ‘morgen’ en ‘nacht’ veronderstelt dit lokale tijd. God is niet aan één kant van de aarde en is niet afhankelijk van lokale tijd. De gebruikte termen veronderstellen dat God het woord richt tot iemand op aarde. De zes dagen in Genesis 1 zijn dus niet de eerste zes dagen van de aarde, maar de eerste zes dagen van Adam. In die zes dagen vertelt God aan Adam hoe Hij “in den beginne” de aarde geschapen heeft.

Maar hoe zit het dan met Exodus 20:11? Daar staat toch dat God in zes dagen de hemel en de aarde gemaakt heeft?

“Gedenk de sabbatdag, dat gij die heiligt; zes dagen zult gij arbeiden en al uw werk *doen*; maar de zevende dag is de sabbat van de Here, uw God; dan zult gij geen werk *doen*, gij noch uw zoon, noch uw dochter, noch uw dienstknecht, noch uw dienstmaagd, noch uw vee, noch de vreemdeling die in uw steden woont. Want in zes dagen heeft de Here de hemel en de aarde *gemaakt* [letterlijk: gedaan], de zee en al wat daarin is, en Hij rustte [stopte] op de zevende dag; daarom zegende de Here de sabbatdag en heiligde die.” Ex.20:8-11

In vers 9, 10 en 11 vinden we drie keer hetzelfde Hebreeuwse woord *asah*. Dit woord betekent ‘doen’ in de breedste betekenis van het woord. Je kunt van alles ‘doen’. Het is in vers 9 en 10 vertaald met ‘doen’ en in vers 11 opeens vertaald met ‘gemaakt’. Als de vertalers het woord consequent vertaald

hadden, zou er in Exodus 20:11 staan: “Want in zes dagen heeft de HERE (JAHWEH) de hemel en de aarde *gedaan...*”.

Wat heeft God in zes dagen gedaan? God heeft in zes dagen aan Adam verslag gedaan van Zijn schepping.

De schepping van Eva

De schijnbare tegenstrijdigheden in de beide scheppingsverhalen van Genesis 1 en 2 zijn altijd al stof voor discussie geweest. In het scheppingsverhaal van Genesis 1 zouden Adam en Eva op één dag zijn geschapen, terwijl er in het scheppingsverhaal van Genesis 2 een behoorlijke periode lijkt te zitten tussen de schepping van Adam en Eva. Uit Genesis 2 blijkt dat Adam en Eva niet binnen de 12 uur van één dag geschapen zijn (zie Johannes 11:9: “Telt een dag niet twaalf uren?”).

Maar als Adam en Eva niet allebei op de zesde dag werden geschapen en Adam er al was op ‘de eerste dag’ uit Genenis 1:5, wanneer is Eva dan geschapen? Antwoord: op de zesde dag. Dit blijkt uit Genesis 2:2-3, waar staat:

“Toen God op de zevende dag het werk voltooid had, dat Hij gemaakt had, rustte [letterlijk: stopte/staakte] Hij op de zevende dag van al het werk, dat Hij gemaakt had. En God zegende de zevende dag en heiligde die, omdat Hij daarop gerust [letterlijk: gestopt/gestaakt] heeft van al het werk, dat God scheppende tot stand had gebracht.”

God doet dus niet alleen in zes dagen verslag aan Adam, maar voltooid ook Zijn schepping, namelijk: “al het werk dat Hij

scheppende tot stand had gebracht”. En Hij doet dit door op de zesde dag Eva te maken.

Samenvatting

God heeft “in den beginne” de hemelen en de aarde geschapen. Wanneer dit geweest is, vermeldt de Bijbel niet. Er staat ook niet bij hoe lang Hij daarover gedaan heeft, of Hij het in fases heeft gedaan, en dergelijke.

God heeft in zes dagen Zijn scheppingswerken aan Adam medegedeeld. Genesis 1 vertelt ons dus niet dat de aarde in zes dagen geschapen is, maar dat God Zijn scheppingsverhaal in zes dagen aan Adam doorgaf.

Met deze lezing worden de vraagstukken die de klassieke lezing van Genesis 1 oproept, opgelost en verdwijnen deze problemen. En we kunnen het hoofdstuk letterlijk blijven lezen. Iets dat onder historici en vooral theologen steeds vaker wordt losgelaten. Ook geeft het ruimte voor antwoorden op vragen over de oudheid van de aarde die gevonden wordt in de natuur en wetenschap. Hoe oud de aarde is, wordt namelijk niet vermeld. We moeten het doen met het sobere verslag: “In den beginne schiep God de hemelen en de aarde.”

Genesis is een verzameling boeken opgetekend uit de eerste hand door ooggetuigen en daardoor ook historisch volledig betrouwbaar. Ook, en vooral, Genesis 1!

2 Het Woord van God is compleet

Om *het* Woord van *de* God te completeren

Paulus is de apostel die aangeeft dat hij het Woord van God gecompleteerd heeft. Hetgeen dat nog ontbrak aan de Schrift, is door hem aangevuld. De canon van de Bijbel is door de apostelen opgesteld, niet door de kerk.

“Haar dienaar ben ik geworden, krachtens de bediening, die mij door God is toevertrouwd, om onder u het Woord van God tot zijn volle recht te doen komen.” Kol.1:25

Waar de NBG-vertaling hier vertaald heeft met ‘tot zijn volle recht te doen komen’, staat in de Griekse tekst van de grondtekst slechts één woord: *plerosai*. De letterlijke betekenis van dit woord is: completeren, vol maken.

Dit woord *plerosai* wordt in de Statenvertaling vertaald met ‘vervullen’ en elders met ‘voleindigen’. Als er in de Schrift wordt gesproken over de vervulling van profetieën, wordt ook dit woord gebruikt (zie bijvoorbeeld Matteüs 8:17). Profetieën zijn een voorzegging en wanneer deze realiteit is geworden, is de profetie vervuld, compleet. Het was dus door God aan Paulus gegeven om het Woord te completeren. Letterlijk staat hier: **“het woord van de God te completeren”**.

Er staat niet: “het Woord van ‘een god’”.

Er staat ook niet: “‘een woord’ van de God”.

Maar er staat: **“HET Woord van DE God”!**

In de volgende verzen geeft Paulus ook aan wat het laatste aspect is van het Woord van God dat nog niet geopenbaard was en dat hij bekend maakt.

“... het geheimenis, dat eeuwen en geslachten lang verborgen is geweest, maar thans geopenbaard is aan Zijn heiligen.” Kol.1:26

Paulus maakte het geheimenis bekend dat eeuwen (Grieks: *aeonen* = tijdperken) lang verborgen was en nu door hem werd geopenbaard. Dit geheimenis is, globaal gezegd, de periode waarin Israël – als Gods uitverkoren volk – terzijde is gesteld en God Zich een volk verzamelt uit de natiën. Hand.15:14

Paulus was degene aan wie dit geheimenis bekend gemaakt werd. Hij spreekt op diverse plaatsen over dit geheimenis, bijvoorbeeld in Romeinen 16:25 en Efeze 3:3-9.

Hoewel dit geheimenis een geweldig onderwerp is en veel aspecten kent, is dit nu niet het onderwerp. Want ik wil je laten zien dat Paulus, in samenwerking met anderen zoals Petrus, de Schriften die wij kennen als het Nieuwe Testament, bij elkaar gebracht en gecompleteerd heeft tot een voltooide eenheid: de Schrift.

De canonvorming van de Schrift

De canon is het geheel van erkende boeken die onze Bijbel vormen. Dat zijn er in de gangbare telling 66, maar omdat het boek van de Psalmen officieel vijf boeken telt en niet slechts uit één boek bestaat, moeten we in totaal 70 boeken tellen in onze Bijbel. Daarover later meer.

Volgens de traditie is de samenstelling van de canon pas

voltooid in de tweede helft van de vierde eeuw¹. Dit zou betekenen dat, nadat de apostelen hun woorden hadden opgeschreven, er honderden jaren voorbij zijn gegaan, voordat men uiteindelijk de geschriften bij elkaar heeft gebracht en heeft geordend tot het geheel aan boeken, zoals wij die in onze Bijbel kennen. Een nogal onbetrouwbare situatie dus, want in die honderden jaren kan er van alles mis zijn gegaan.

De Schrift leert in Kolossenzen 1:25 dat Paulus het Woord van God gecompliceerd heeft. Als we dit letterlijk nemen, dan heeft hij de laatste onthullingen aan het Woord toegevoegd – zoals hij aangeeft – en heeft hij ook de geschriften bij elkaar gebracht. Dat Paulus, maar ook Petrus, dit laatste nadrukkelijk naar voren brengen, wil ik je laten zien. Paulus heeft er, in samenwerking met anderen, voor gezorgd dat wij het Woord van God hebben: compleet en in een samenstelling zoals de apostelen die zelf bij elkaar hebben gebracht en geordend. Zij waren apostelen. ‘Apostel’ is een Grieks woord en betekent ‘afgevaardigde’. Zij waren afgevaardigden van Christus ^{1Tes.2:6} en aangesteld tot een taak, ^{1Tim.2:7} en zij hebben deze taak volbracht.

Ik wil voorbij gaan aan tradities en overleveringen van mensen en laten zien dat de Schrift verklaart dat de apostelen de Schriften bij elkaar gebracht hebben. Dat dit niet honderden jaren later door kerkelijke concilies gedaan is. Paulus verklaart dat hij degene is die het Woord van God gecompliceerd heeft. Nergens vinden we in de Schrift aanwijzingen die ergens anders op duiden.

De datering van de geschriften van Johannes

Paulus' brieven worden meestal gedateerd rond het jaar 67. Het Johannes-Evangelie, de brieven van Johannes en het boek Openbaring, worden meestal gedateerd rond de jaren 90 van de eerste eeuw of nog later.

Dateringen zijn veelal gebaseerd op aannames en dus giswerk. De latere datering van de geschriften van Johannes is met name gebaseerd op het feit dat Johannes veel langer geleefd heeft dan Paulus. Waarschijnlijk is Johannes in het jaar 101 gestorven en Paulus rond de jaren 64-67².

De Telos-vertaling zegt bij de inleiding tot de geschriften van Johannes: "... geschreven door Johannes, tussen de jaren 60 en 95". Dit geeft ons voldoende marge. De Schrift verklaart expliciet: Paulus heeft het Woord van God gecompleteerd! Zelf geloof ik dat de canon, zoals wij die kennen, vóór het jaar 70 bij elkaar is gebracht en gecompleteerd door de apostelen. Vóór het markante jaar 70 waarin Jeruzalem werd verwoest door de Romeinen.

De apostelen: ooggetuigen

De apostelen, die wij kennen als 'de twaalf', hebben jarenlang met Jezus opgetrokken. Zij zijn getuige geweest van wonderen, zoals de genezing van zieken. Blinden werden de ogen geopend, doven konden horen, enzovoort. Ook zijn zij onderwezen aan Zijn voeten. Een aantal van deze toespraken van Jezus, vinden we in de Schrift. Zoals de Bergrede in Matteüs 5-7 en de zogenoemde 'rede over de laatste dingen' in

Matteüs 24 en 25.

De twaalf hadden geweldige dingen gezien en wisten met Wie zij te maken hadden, namelijk de beloofde Messias!

In Johannes 6, direct na de wonderbare spijziging, spreekt Jezus woorden uit, waarvan men verklaard: “deze rede is hard”. ^{Joh.6:60} Velen verlaten Hem op dat moment. Vervolgens lezen we in Johannes 6: “Jezus zeide dan tot de twaalven: ‘Gij wilt toch ook niet weggaan?’ Simon Petrus antwoordde Hem: ‘Here, tot wie zullen wij heengaan? Gij hebt woorden van eeuwig leven.’” ^{Joh.6:67-68}

Petrus wist Wie hij voor zich had staan. Jezus is degene die woorden van eeuw-ig (Grieks: *aiōnion*) *leven* heeft. Of, zoals Petrus zegt in Matteüs 16: 16: “Gij zijt de Christus, de Zoon van de levende God!”

Petrus wist: dit is Hem! Deze Jezus is degene waar heel onze Messiasverwachting op gebaseerd is en waarvan alle profeten gesproken hebben. Het scharnierpunt in de tijd, de komst van de Redder van de wereld!

Ook de apostel Johannes brengt meerdere malen naar voren dat hij een ooggetuige is van deze dingen: “Hetgeen was van den beginne, hetgeen wij gehoord hebben, hetgeen wij gezien hebben met onze ogen, hetgeen wij aanschouwd hebben en onze handen getast hebben van het woord des levens ...”. ^{1Joh.1:1}

“Hetgeen wij gezien en gehoord hebben, dat verkondigen wij ook u ...” ^{1Joh.1:3}

Paulus was niet één van de twaalf en was niet één van Zijn discipelen geweest. Maar Paulus kreeg wel een ontmoeting met Hem. Hij werd geroepen door Christus Jezus vanuit de hemel. Handelingen 9:3-5: “En terwijl hij [Paulus] daarheen op weg was, geschiedde het, toen hij Damascus naderde, dat hem plotseling licht uit de hemel omstraalde. En ter aarde gevallen, hoorde hij een stem tot zich zeggen: ‘Saul, Saul, waarom vervolgt gij mij?’ En hij zeide: ‘Wie zijt gij, Here?’ En Hij zeide: ‘Ik ben Jezus, die gij vervolgt.’”

Paulus wordt hier geroepen door Christus Jezus en dit is ook het moment dat zijn veelbelovende loopbaan als Farizeeër eindigde. Zijn loopbaan als apostel begint hier. Christus Jezus verscheen aan Hem en zou nog vaker aan hem verschijnen.

Hand.26:16

Paulus geeft later aan dat hij openbaringen heeft gehad (onder andere in 2 Korinthe 12). Christus Jezus was aan hem verschenen en had hem zaken geopenbaard, zoals de geheimenissen.

Door deze ontmoeting(en) heeft Paulus zijn veelbelovende loopbaan als Farizeeër als ‘schade’ en ‘vuilnis’ geacht. ^{Fil.3:7-8} Hij geeft later aan dat hij gestenigd is, geseseld, gevangen gezet, enzovoort (zie bijvoorbeeld 2 Korinthe 11). Dit alles om het “overtreffende van de kennis van Christus” en om “Christus te winnen”. ^{Fil.3:7-8}

De apostelen waren ooggetuigen, door Christus afgevaardigd en aangesteld met een taak. Zij hadden door God geïnspireerde woorden op Schrift gesteld en waren zich hiervan bewust.

2Tim.3:16

Wat zou logisch zijn voor hen om te doen: de Schriften bij elkaar brengen en bundelen, als nalatenschap voor de generaties die na hen kwamen en die geen beroep meer konden doen op de ooggetuigen? Of het bij elkaar brengen van de Schriften over te laten aan kerkelijke concilies, honderden jaren nadat zijzelf overleden waren?

Ik wil je eens laten zien wat de apostelen in hun brieven zeggen over de toekomst van de christelijke wereld.

Paulus voorzegt tegen zijn vriend en medewerker Timoteüs, dat er een tijd zou komen dat men de gezonde leer niet meer zou verdragen. ^{2Tim.4:3-4} De gezonde leer is dat wat stabiel is, wat vaststaat. “De leer van God, onze Redder”, noemt Paulus dit in Titus 2:10. Of waarvan Paulus zegt in 1 Timoteüs 4:11: “Beveel en leer dit!” Namelijk dat de levende God Redder is van alle mensen. ^{1Tim.4:10}

Men zou die leer niet meer verdragen en het oor van de waarheid afkeren en zich wenden tot verdichtfels. Valse leringen zouden spoedig hun intrede doen binnen het nog jonge christendom. Ook Petrus spreekt hiervan in 2 Petrus 2:1: “... zoals ook onder u valse leraars zullen komen, die verderfelijke ketterijen zullen doen binnensluipen.”

Het was hierom noodzaak dat de ooggetuigen, de apostelen, zelf garant zouden staan voor het bijeenbrengen van de Schriften. Zij waren ooggetuigen van de daden van Jezus, en bovenal van Zijn opstanding. En zij waren schrijvers van de woorden van God. Zij hebben zich dit ook gerealiseerd en hebben zich ervoor ingezet om deze taak te voltooien.

Het voornemen van Petrus

De laatste brieven van Petrus en Paulus, namelijk 2 Petrus en 2 Timoteüs, bevatten erg veel belangrijke informatie met betrekking tot het completeren van de Schriften. Ook zijn dit de brieven waarin de apostelen het meest wijzen op het feit dat men in het christendom al spoedig zou afwijken van de waarheid.

Petrus schrijft in 2 Petrus 1 dat hij spoedig zal gaan sterven. Hij belooft zijn lezers dat hij ervoor zal zorgen dat zij altijd aan de dingen die hij naar voren had gebracht, als apostel en ooggetuige, herinnerd zouden worden.

“Daarom zal het steeds mijn voornemen zijn u hieraan te herinneren, hoewel gij het weet en in de waarheid die bij u is, versterkt zijt. Ik acht het mijn plicht, zolang ik in deze tent ben, u door herinnering wakker te houden.” ^{2Pet.1:12-13}

Petrus wijst er in deze brief op dat het beloofde Koninkrijk langer op zich zou laten wachten dan gedacht ^{2Pet.3:8} en hij voorzegt in 2 Petrus 2 een oordeel over Jeruzalem. Zolang Petrus nog leefde, zou hij zijn lezers hier steeds aan herinneren. 2 Petrus 1:14-15: “... want ik weet, dat het afleggen van mijn tent spoedig komt, zoals ook onze Here Jezus Christus mij heeft doen weten. Maar ik zal mij beijveren, dat gij ook na mijn heengaan telkens weer aan deze dingen kunt denken.” Petrus wist dat hij spoedig zou gaan sterven. De Heer had hem dat kenbaar gemaakt na Zijn opstanding. ^{Joh.21:18-19} Petrus zou zich beijveren, dat zijn lezers na zijn sterven telkens weer aan deze dingen konden denken.

Later in deze verzen wijst Petrus op het profetische woord, de Schrift en het belang hiervan. Petrus zou zich ervoor inzetten de Schriften bij elkaar te brengen, zodat zijn lezers na zijn sterven ook aan zijn woorden herinnerd konden worden en de Schrift als eenheid voltooid zou zijn.

“Want wij zijn geen vernuftig gevonden verdichtfels nagevolgd, toen wij u de kracht en de komst van onze Here Jezus Christus hebben verkondigd, maar wij zijn ooggetuigen geweest van Zijn majesteit.” ^{2Pet.1:16}

Petrus geeft aan dat zij geen vernuftig gevonden verdichtfels zijn nagevolgd. Geen woorden van menselijke wijsheid, ^{1Kor.2:13} die weliswaar vroom en wijs klinken, maar krachteloos zijn, omdat het niet Gods Woord is. Nee, Petrus gaf het woord door van een ooggetuige, gebaseerd op wat hij gezien had!

“En wij achten het profetisch woord daarom des te vaster, en gij doet wel, er acht op te geven als op een lamp, die schijnt in een duistere plaats, totdat de dag aanbreekt en de morgenster opga in uw harten.” ^{2Pet.1:19}

Petrus geeft aan dat zij – de apostelen – het profetische woord des te vaster hebben en spoort zijn lezers aan er acht op te geven in hun hart.

“Dit moet gij vooral weten, dat geen profetie der Schrift een eigenmachtige uitlegging toelaat; want nooit is profetie voortgekomen uit de wil van een mens, maar, door de heilige Geest gedreven, hebben mensen van Godswege gesproken.”

^{2Pet.1:20-21}

Petrus wijst op de Schrift – enkelvoud – en het belang ervan. Hij benadrukt hiermee dat het profetische woord ^{2Pet.1:19} een eenheid is. Er zijn verschillende auteurs en daarom wordt het wel ‘de Schriften’ genoemd, maar er is één Hoofdauteur en daarom heet het ‘de Schrift’.

Petrus benadrukt in dit gedeelte dus dat hij zich zal beijveren dat, ook na zijn sterven, zijn lezers aan deze dingen herinnerd kunnen worden door het profetische woord, namelijk de Schrift! Direct hierop volgt 2 Petrus 2, dat een waarschuwing is tegen valse profeten en valse leraren die verderfelijke ketterijen (= dwaalleer) zouden invoeren. Wat men te midden van deze valse leraren en dwaalleer nodig had, was een ijkpunt. Het completeren van de Schrift was noodzaak!

Petrus en de brieven van Paulus

Zoals eerder aangegeven, wijst Petrus in 2 Petrus op het feit dat het beloofde Koninkrijk langer op zich zou laten wachten dan gedacht. Hij verklaart hierover dat we dit terug kunnen vinden in alle brieven van Paulus: “... en houdt de lankmoedigheid van onze Here voor zaligheid, zoals ook onze geliefde broeder Paulus naar de hem gegeven wijsheid u geschreven heeft, evenals in alle brieven, wanneer hij over deze dingen spreekt. Daarin is een en ander moeilijk te verstaan, wat de onkundige en onstandvastige lieden tot hun eigen verderf verdraalen, evenals trouwens de overige Schriften.” ^{2Pet.3:15-16}

Petrus verklaart in deze verzen op de hoogte te zijn van de inhoud van alle brieven van Paulus en stelt ze gelijk aan de overige Schriften. Petrus wist dus dat Paulus’ brieven tot Gods

Woord behoren en dat zij, samen met de Hebreeuwse geschriften en geschriften van de andere apostelen, behoorden tot de Schrift.

Dit alles schrijft Petrus vlak voordat hij zou gaan sterven. Hij zegt in zijn brief dat hij zich zal beijveren dat zijn lezers ook na zijn heengaan steeds weer aan deze dingen herinnerd zouden kunnen worden.

De bezigheden van Paulus vlak voordat hij zou sterven

Ook Paulus wist dat hij niet lang meer zou leven. Hij schrijft dit in zijn tweede brief aan zijn medewerker Timoteüs die hij “een echt kind in het geloof” noemt. ^{1Tim.1:2}

“... het tijdstip van mijn verscheiden staat voor de deur. Ik heb de goede strijd gestreden, ik heb mijn loop ten einde gebracht, ik heb het geloof behouden.” ^{2Tim.4:6-7}

Paulus geeft aan dat zijn verscheiden (= ontbinding) aanstaande is en heeft in zijn laatste woorden aan Timoteüs nog zeer belangrijke zaken door te geven.

“Doe uw best spoedig tot mij te komen. Want Demas heeft mij uit liefde voor de tegenwoordige eeuw verlaten. Hij is naar Tessalonica vertrokken, Crescens naar Galatië, Titus naar Dalmatië.” ^{2Tim.4:9-10}

Paulus heeft haast, gezien het gebruik van het woord ‘spoedig’. Hij wist dat zijn sterven aanstaande was en heeft haast om nog iets belangrijks te regelen.

“Alleen Lukas is nog bij mij. Haal Marcus af en breng hem mede, want hij is mij tot veel nut voor de dienst.” ^{2Tim.4:11}

Alleen Lukas was nog bij Paulus. Van Lukas weten we dat hij ook de schrijver is van twee Bijbelboeken: het Evangelie van Lukas en ook het boek Handelingen. Daarnaast noemt Paulus Marcus, en vraagt aan Timoteüs om hem mee te nemen. Marcus wordt door Petrus “mijn zoon” genoemd. ^{1Pet.5:13} Een zoon is in de Bijbel een erfgenaam. Marcus was de rechterhand en opvolger van Petrus, en Petrus had blijkbaar iets dat hij “zijn zoon” zou nalaten.

Paulus zegt tegen Timoteüs dat Marcus hem tot veel nut voor de dienst is. Maar wat voor dienst dan?

“Als gij komt, breng dan de mantel mede, die ik te Troas bij Karpus liet liggen, en ook de boeken, vooral de perkamenten.”

^{2Tim.4:13}

Dat is vreemd. Paulus, die op het punt staat te sterven en haast heeft om nog zaken gedaan te krijgen en de juiste mensen hiervoor bij elkaar te krijgen, die zich druk maakt om zijn jas?! Het woord dat hier vertaald is met ‘mantel’ is het Griekse *phelonen* en dat is een ‘omslag’. In de Griekse literatuur heeft dit woord veel verschillende toepassingen. Het woord duidt altijd op een omhulsel of beschermhoes. Dit kan een beschermhoes voor verschillende toepassingen zijn, zoals voor het vervoeren van boeken, instrumenten, en andere zaken.

De *Schriftwoord-vertaling* heeft hier het woord ‘reiszak’. Dat is, net als het woord ‘omslag’, een prima woord met een neutrale

betekenis. Uit het verband zouden we dan moeten opmaken waar deze omslag of reiszak voor bedoeld is. De vertalers hebben gedacht uit het verband op te moeten maken dat het hier om een mantel gaat, omdat Paulus in vers 21 zegt: “Doe uw best vóór de winter te komen.” Maar vers 21 is acht verzen verder dan het vers waar gesproken wordt over de omslag. In vers 13 spreekt Paulus over: de omslag, de boeken en de perkamenten. Veel logischer is het dus dat Paulus een omslag bedoelt die bedoeld is voor het ordenen en vervoeren van documenten, namelijk: boeken en perkamenten. Als we deze vertaling aanhouden, zegt vers 13: “Als gij komt, breng dan de omslag mede, die ik te Troas bij Karpus liet liggen, en ook de boeken, vooral de perkamenten.”

Paulus spande zich in, terwijl hij zich bewust was van zijn naderende levenseinde, om de Schriften bij elkaar te verzamelen! Timoteüs wist waar Paulus op doelde. Het ging Paulus niet zomaar om wat boeken en geschriften, maar Paulus geeft aan: “breng *de* omslag mee, en ook *de* boeken, vooral *de* perkamenten”.

De Griekse woorden die vertaald zijn met ‘de boeken’ zijn: *ta biblia*. In de laatste herkennen we nog ons woord ‘Bijbel’. Een bibliotheek van verschillende geschriften. Perkamenten zijn dierenhuiden, zoals leer, waarop geschreven werd. Perkament is veel duurzamer dan papier.

Alle Schrift is door God geïnspireerd

Voordat Paulus in 2 Timoteüs 4 zijn vriend Timoteüs vraagt zijn boeken en perkamenten mee te nemen, om zo zijn bibliotheek

op orde te krijgen, wijst Paulus hem op het belang van de Schriften. Dit doet hij in het direct daaraan voorafgaande, in hoofdstuk 3.

“Maar jij, blijf bij wat je leerde en toevertrouwd werd, waargenomen hebbend door wie jij werd geleerd, en dat jij van kind af aan de heilige Schriften hebt waargenomen, die in staat zijn jou wijs te maken door redding in het geloof dat is in Christus Jezus.” ^{2Tim.3:14-15} [SW]

Het “maar jij” klinkt nog een aantal keren in deze brief. ^{2Tim.2:1; 2Tim.3:10} Hier in 2 Timoteüs 3:14 is het de tegenstelling tot degenen die een vorm van godsvrucht hebben, maar de kracht ervan ontkend hebben. ^{2Tim.3:5} Die kracht is de Schrift en daar gaat Paulus het vervolgens over hebben. Timoteüs was opgegroeid met de heilige Schriften. ^{2Tim.1:5}

“Alle Schrift is door God geïnspireerd en voordelig voor onderwijs, voor blootlegging, voor correctie en voor opvoeding, in rechtvaardigheid ...” ^{2Tim.3:16} [SW]

Waar in dit vers staat: “door God geïnspireerd”, staat in de Griekse grondtekst één woord: *theopneustos*. Dat betekent letterlijk ‘door God geademd’. Zoals Adam een levende ziel werd, doordat God Zijn adem van leven in zijn neusgaten blies, ^{Gen.2:7} zo is Zijn Woord levend, omdat God Zijn geest erin blaast. Vergelijk ook: Johannes 20:22.

“Alle Schrift”, zegt Paulus tegen Timoteüs. Dit betekent dat Timoteüs ook alle Schrift kende. Hij was van al deze geschriften op de hoogte. Dat blijkt ook uit het volgende vers:

“... opdat de mens van God volkomen mag zijn, toegerust tot ieder goed werk.” ^{2Tim.3:17} [SWJ]

Het is alle Schrift, of heel de Schrift, die de mens Gods – de gelovige – volkomen maakt en tot ieder goed werk toerust. Als deze Schrift niet compleet is, is de gelovige ook niet volkomen toegerust. Daarom sprak men in de beginperiode van de ecclesia nog in talen en profeteerde men nog. Dit is wat de Schrift “ten dele” noemt, ^{1Kor.13:9} fragmentarisch of gedeeltelijk dus. Het is ook waarvan in 1 Korinthe 13:11 wordt gezegd: “Toen ik kind was sprak ik als kind, was ik gezind als kind, rekende ik als kind. Nu ik man geworden ben heb ik wat van het kind weggedaan.” En in vers 10: “Maar wanneer de volwassenheid zal komen, zal wat ten dele is weggedaan worden.”

Die volwassenheid is gekomen, het Woord is compleet!

Jakobus, Petrus en Johannes

Er zijn nog meer aanwijzingen die de hand van Paulus verraden in de totstandkoming van onze Bijbel. Zo noemt Paulus in Galaten 2 drie van zijn collega apostelen: “en toen zij de genade, die mij geschonken was, opmerkten, reikten Jakobus, Kefas³ en Johannes, die voor steunpilaren golden, mij en Barnabas de broederhand ...”. ^{Gal.2:9} Paulus schudt hen de broederhand. Aan het verband van deze tekst ga ik even voorbij. Paulus noemt de namen van de apostelen precies in de volgorde zoals we hun geschriften ook vinden in onze Bijbel: Jakobus; 1 Petrus; 2 Petrus; 1 Johannes; 2 Johannes; 3 Johannes.

Indeling Bijbel

De indeling van onze Bijbel is gebaseerd op de indeling van de Vulgaat. Dit is een Latijnse vertaling die tot stand kwam tussen de jaren 390 en 405 na Christus⁴. Echter, in diverse manuscripten van de Griekse grondtekst die ouder zijn dan de Vulgaat, wordt een andere volgorde aangehouden. De verschillen ziet u in onderstaande afbeelding:

Verskil indeling Latijnse Vulgaat en Griekse handschriften

Opmerkelijk is dat in de oude Griekse handschriften, na de Evangeliën en Handelingen, eerst de brieven komen van de apostelen die behoren tot de twaalf en daarna de brieven van Paulus. Herkennen we hierin ook niet de boodschap van Paulus: eerst de Jood, en ook de Griek (onder andere Romeinen

1:16)? Verder zijn beide indelingen tamelijk logisch. Eerst de geschiedenisbeschrijvingen van Jezus en de apostelen in de Evangelieën en Handelingen, gevolgd door de 21 brieven waarin Christus niet zichtbaar aanwezig is op aarde, maar verborgen, gevolgd door de Openbaring van Jezus Christus. 7 brieven gericht aan de Jood (Jakobus t/m Judas). 14 brieven (2×7) van Paulus, gericht aan de natiën, als we tenminste de Hebreeënbriev meerekenen bij de brieven van Paulus. Wat dat betreft: let op de opmerkelijke positie van Hebreeën in de Griekse manuscripten: tussen 2 Tessalonicenzen en 1 Timoteüs! Is dit niet veelzeggend?

Alles bij elkaar telt ons nieuwe testament dus 27 boeken. Voor het oude testament rekent men normaal gesproken 39 boeken. Maar in de Joodse Bijbel, de *Tenach*, bestaan de Psalmen uit 5 boeken⁵ en dit brengt het totaal op 70 boeken. Weer een veelvoud van 7 dus: 10×7. Zeven is een uitdrukking en uitbeelding van volheid en dus van: compleetheid. Met betrekking tot het Woord van God zegt de Schrift in Psalm 12:6: “De woorden van JAHWEH zijn reine woorden, zilver dat gezuiverd is in een smeltkroes op het land, zeven malen gezuiverd.”^[SW]

Indeling van de Joodse *Tenach*

De originele indeling van de Hebreeuwse geschriften is een heel andere dan onze indeling van het oude testament. *Tenach* staat voor:

- T van *Thora* (Wet)
- N van *Nevie'iem* (Profeten)

- CH van *Ketoeviem* (Geschriften).

De Wet, de Profeten en de Geschriften zijn in de *Tenach* als volgt ingedeeld:

Wet

1. Genesis
2. Exodus
3. Leviticus
4. Numeri
5. Deuteronomium

De profeten

6. Jozua en Richteren
7. Het boek van Koningen (Samuël en Koningen)
8. Jesaja
9. Jeremia
10. Ezechiël
11. De twaalf kleine profeten (Hosea t/m Maleachi)

De Geschriften

12. De Psalmen
13. De Spreuken
14. Job
15. Hooglied
16. Ruth
17. Klaagliederen
18. Prediker
19. Esther

20. Daniël
21. Ezra-Nehemia (één boek bij de Joden)
22. Kronieken (één boek bij de Joden)

Deze telling telt 22 boeken in het oude testament (het Hebreeuwse alfabet kent ook 22 letters). Als we daarbij de 27 boeken van het nieuwe testament optellen, komen we op een totaal van 49 boeken. Ook hier weer een veelvoud van 7 (7×7).

De hele Schrift kunnen we ook opdelen in 7 divisies:

1. De Wet
2. De Profeten, en
3. De Geschriften
4. De historische boeken (de Evangelien en Handelingen)
5. De 7 brieven gericht aan Joden (Jakobus; 1 en 2 Petrus; 1, 2 en 3 Johannes en Judas)
6. De 14 brieven van Paulus
7. Openbaring

Ook in de structuur en indeling van de Schrift vinden we dus Gods handtekening terug! God zorgt voor Zijn Woord en heeft ons de complete openbaring van Zijn wil nagelaten in de Schrift. Zijn Woord is compleet!

“Dan zijn wij niet meer onmondig, op en neder, heen en weder geslingerd onder invloed van allerlei wind van leer, door het valse spel der mensen, in hun sluwheid, die tot dwaling verleidt, maar dan groeien wij, ons aan de waarheid houdende, in liefde in elk opzicht naar Hem toe, die het Hoofd is, Christus.” Ef.4:14-15

3 Het woord van de waarheid correct snijden

De Bijbelcitaten komen uit de Schriftwoord-vertaling, tenzij anders aangegeven.

Hoe brengen wij in de Bijbel onderscheid aan in wat aan ons gericht is, en wat niet?

Iedereen die zich beroept op de Bijbel als Gods Woord, brengt daarin, bewust of onbewust, verdeling aan in wat wél en wat niet voor hem bestemd is. Vaak zal dat redelijk onbewust gebeuren, is mijn vermoeden. Als je bent opgegroeid in een bepaald kerkgenootschap, hanteer je de verdeling die men daar maakt. Ik ken niemand die gelooft dat de hele Schrift rechtstreeks aan hem of haar gericht is. Laat ik het voorzichtig zeggen:

Er zullen er niet veel zijn die:

- Alle spijswetten en andere wetten uit het oude testament houden.
- Alle “hoogtijden van JAHWEH” vieren. ^{Lev.23}
- Het rechteroog verwijderen of de rechterhand afhakken, wanneer die hen ergert. ^{Mat.5:29-30}
- Enzovoort

Paulus zegt in 2 Timoteüs 2:15: “Streef er naar jezelf beproefd te presenteren voor God, als een onbeschaamd werker, het woord van de waarheid juist snijdend.”

We zouden dus het woord van de waarheid juist snijden, dat wil zeggen: correct verdelen en onderscheid maken in wat wel rechtstreeks aan ons gericht is en wat niet. We zouden onderscheid maken in wat wel voor onze tijd bedoeld is en wat niet. Maar hoe doen we dat?

Verdeling tussen het oude en het nieuwe testament?

Er zijn er velen die deze verdeling aanbrengen tussen het oude en nieuwe testament. Het oude testament is dan voor Israël en het nieuwe testament is dan bestemd voor ons: gelovigen uit de heidenen. Maar wat zegt het nieuwe testament ons zelf? Waar zond Jezus Zijn discipelen (de twaalf) naartoe?

“Deze twaalf zendt Jezus uit, hen opdracht gevend, zeggend: ‘Op de weg van de natiën zullen jullie niet voortgaan en in een stad van Samaritanen zullen jullie niet binnen gaan, maar ga veeleer naar de verloren schapen van het huis van Israël.’”

Mat.10:5-6

Jezus zendt de twaalf dus expliciet naar de verloren schapen van het huis van Israël en Hij zegt daarbij nadrukkelijk dat ze *niet* tot de natiën zouden gaan.

Een ander, zeer belangrijk gedeelte in dit verband, uit het Matteüs-Evangelie is: “En zie, een Kanaänitische vrouw, komend van de grensgebieden, schreeuwde, zeggend: ‘Ontferm U over mij, Heer, Zoon van David! Mijn dochter wordt op kwalijke wijze demonisch gedreven!’ Maar Hij antwoordde haar met geen woord. En Zijn leerlingen, naar Hem toe komend, vroegen Hem, zeggend: ‘Zend haar weg, want zij

schreeuwt ons na.’ Hij nu, antwoordend, zei: ‘Ik ben niet afgevaardigd anders dan tot de verloren schapen van het huis van Israël!’” Mat.15:22-24

Jezus zegt hier, tijdens Zijn bediening op aarde, dat Hij gezonden is tot Israël. Hij wil niet ingaan op het verzoek van een Kanaänitische vrouw, een vrouw uit de natiën. Ook Jezus was dus, net als we van de twaalf discipelen al zagen, specifiek gezonden tot Israël, volgens Zijn eigen woorden. Dit wordt ook bevestigd door Paulus in Romeinen 15:8: “Ik zeg namelijk dat Christus dienaar van besnedenen [besnijdenis = Joden] is geworden, ten behoeve van de waarheid van God, om de beloften van God aan de vaders te bevestigen.”

In de evangeliën, ten tijde van de geschiedenis met de Kanaänitische vrouw, zijn de natiën nog gasten en bijwoners. Ef.2:19 Christus Jezus is echter Heer van allen Hand.10:36; Rom.10:12 en hoewel de Kanaänitische vrouw niet welkom was aan Israëls tafel, gaf Jezus haar wel wat zij nodig had: kruimeltjes van de zegeningen die bedoeld zijn voor Israël.

“Maar zij kwam en aanbad Hem, zeggend: ‘Heer! Help mij!’ Maar Hij, antwoordend, zei: ‘Het is niet goed het brood van de kinderen te nemen en het voor de hondjes te werpen.’ Maar zij zei: ‘Ja, Heer! Want ook de hondjes eten van de kruimeltjes die van de tafel van hun heren vallen.’ Dan, antwoordend, zei Jezus tot haar: ‘O, vrouw! Groot is jouw geloof! Laat jou gebeuren zoals jij wil!’ En haar dochter werd gezond gemaakt in dat uur.”

Mat.15:25-28

Het brood is een beeld van ons geestelijk voedsel, het Woord van God. ^{Mat.4:4} Het brood dat wij vinden in de evangeliën, zoals hier in Matteüs is niet voor de hondjes. Honden zijn een beeld van niet-Joden, heidenen dus. Het geestelijk voedsel zoals wij dit vinden in Matteüs is dus niet rechtstreeks voor ons gegeven. Wij zouden het niet tot ons nemen als ‘brood dat voor ons bedoeld is’. Wij kunnen echter wel degelijk lering trekken uit de woorden die Jezus sprak tot Israël. Wij kunnen Gods plan met Israël ontdekken in de gebeurtenissen (wonderen), zoals bijvoorbeeld de vele genezingen die we in de evangeliën vinden.

Wie onbevooroordeeld de evangeliën leest, kan niet anders concluderen dat Jezus in eerste instantie gezonden was tot het volk van Israël. De beschrijving van Zijn aardse loopbaan, die we vinden in de evangeliën, laat dit duidelijk zien (zie bijvoorbeeld Matteüs 1:21; 2:6; 4:23; 15:28; Marcus 7:6; Lucas 7:16; 20:1; 24:21).

Heel de Schrift is voor ons, maar niet heel de Schrift gaat over ons

Heel de Schrift is nuttig voor ons en we kunnen uit de hele Schrift leren. Maar niet heel de Schrift is rechtstreeks aan ons gericht. Anders gezegd: Heel de Schrift is *voor* ons, ^{1Tim.3:16-17} maar niet heel de Schrift gaat *over* ons. Romeinen 15: 4 geeft aan: “Want alles wat tevoren werd geschreven, werd ons tot lering geschreven, opdat, door de volharding en de vertroosting van de Schriften, wij de verwachting zouden hebben.”

Jezus en de twaalf waren Joden. Zij waren uit Israël en richtten hun woorden rechtstreeks tot Israël. Zo ook de apostelen uit de twaalf van wie we brieven vinden in de Schrift:

Jakobus 1:1: “Jakobus, slaaf van God en van de Heer, Jezus Christus, aan de twaalf stammen, die in de verstrooiing zijn.”

1 Petrus 1:1: “Petrus, een apostel van Jezus Christus, aan de uitverkoren verbannen van de verstrooiing van Pontus, Galatië, Cappadocië, Asia en Bithynië.”

Woorden gericht aan de twaalf stammen en aan hen die in de verstrooiing zijn; Joden verstrooid onder de volkeren dus.

Deut. 29:28-29 De twaalf discipelen waren immers gezonden tot het huis van Israël, zoals we eerder zagen in Matteüs 10:6.

In het boek Handelingen lees je dan ook dat Petrus zich richt tot het volk van Israël: Handelingen 2:14, 22, 36; 3:12; 4:8; 5:31.

Paulus, apostel van de natiën

Maar welke woorden in de Schrift zijn dan wel rechtstreeks aan ons gericht?

Dat zijn de woorden van de apostel Paulus. Hij is de apostel van de natiën: “Maar tot jullie, de natiën, zeg ik: ‘Zeker omdat ik apostel van de natiën ben, verheerlijk ik mijn bediening ...’”.

Rom. 11:13

“... want Hij die werkt voor Petrus in het apostelschap van de besnijdenis werkt ook voor mij in de natiën en de genade kennend die mij geschonken werd, gaven Jakobus en Cefas en Johannes, die verondersteld worden als pilaren, mij de hand

van gemeenschap, dat wij naar de natiën gaan, doch zij naar de besnijdenis.” Gal.2:8-9

“Aan mij, de minder dan de minste van alle heiligen, werd de genade gegeven dit aan de natiën te evangeliseren: de onnaspeurlijke rijkdom van Christus.” Ef.3:8

“... waarin ik geplaatst werd als verkondiger en apostel, ik spreek waarheid en ik lieg niet, een leraar van de natiën, in geloof en waarheid.” 1Tim.2:7

“... waartoe ik aangesteld werd als heraut en apostel en leraar van de natiën.” 2Tim.1:11 [NCV]

Als wij het woord van de waarheid correct verdelen, erkennen wij dat Jakobus, Petrus en Johannes apostelen uit de besnijdenis zijn Gal.2:9 met een boodschap voor de besnijdenis. Paulus is de apostel van de natiën en richt zich dus rechtstreeks tot ons, de natiën.

Waarheid verkeerd toepassen is géén waarheid

Als we het gedeelte waar Paulus spreekt over het “juist snijden van het woord van de waarheid” verder bekijken, wordt dit nog duidelijker. Paulus geeft namelijk zelf een voorbeeld van twee mensen die het woord van de waarheid niet recht sneden:

“Streef er naar jezelf beproefd te presenteren voor God, als een onbeschaamd werker, het woord van de waarheid juist snijdend. Maar houd afstand van de wereldse lege klanken, want zij zullen de oneerbiedigheid nog meer voortgang doen vinden, en hun woord zal koudvuur als weide hebben, onder

wie zijn Hymeneüs en Philetus, die afwijken van de waarheid, zeggend dat de opstanding reeds is geweest en het geloof van sommigen omverwerpen.” ^{2Tim.2:15-18}

De opstanding is een waarheid die is naar de Schrift. We vinden de opstanding uitgebreid beschreven door Paulus in 1 Korinthe 15. Daar wordt gesproken van de opstanding van Christus en wat het resultaat zal zijn van Zijn opstanding, namelijk: dat elk mens levend gemaakt zal worden. ^{1Kor.15:22}

Hymeneüs en Philetus ontkenden de opstanding niet, maar zij zeiden dat de opstanding reeds geweest is.

De opstanding van alle mensen is nog toekomst, zoals we zien in 1 Korinthe 15. Hymeneüs en Philetus plaatsten de opstanding in het verleden in plaats van in de toekomst en pasten dit verkeerd toe. Zij sneden hiermee het woord van de waarheid niet recht. Paulus stelt dat “zij hiermee afwijken van de waarheid”.

Naast de al genoemde voorbeelden, zoals de woorden van Jezus in Zijn bediening op aarde die, evenals de woorden van de twaalf apostelen, tot het huis van Israël zijn gericht, is misschien wel het meest duidelijke voorbeeld van “het woord van de waarheid recht snijden” het principe van de wet. Galaten 3:24-25 geeft aan: “Zo is de wet onze begeleider geworden tot Christus, opdat wij uit geloof gerechtvaardigd zouden worden. Nu het geloof is gekomen, zijn wij niet meer onder de begeleider.”

Het woord dat in vers 24 en vers 25 vertaald is met ‘begeleider’ is het Griekse *paidagogos*. Een pedagoog is een opvoeder. Wij

zijn niet meer onder deze opvoeder, onder de wet. De wet was gegeven totdat het Zaad gekomen zou zijn. ^{Gal.3:19} Het Zaad is Christus. ^{Gal.3:16}

Nu het geloof is gekomen, ^{Gal.3:25} namelijk: het geloof *van* Jezus Christus, ^{Gal.3:22} zijn wij niet meer onder de wet, niet meer onder deze opvoeder. Wij zijn nu onder de genade. ^{Rom.6:14}

Wij zouden het woord van de waarheid dus correct verdelen, juist snijden. Als wij dit niet doen, is dit niet correct en hebben we geen woord van de waarheid meer!

4 De Hebreeënbrief: boodschap en context

Aan de Hebreeën?

Over de Hebreeënbrief zijn de meningen nogal verdeeld. Sommigen zeggen dat het geen brief is, omdat het niet de standaard aanhef van een brief heeft. Ook de afzender wordt niet genoemd, wat wel vreemd is bij een brief, maar wat ook veelzeggend zou kunnen zijn. Wellicht wil de afzender zich juist niet bekend maken, omdat hij hier goede redenen voor heeft.

Ook zijn er die zeggen dat het opschrift in onze Bijbel boven de brief: ‘Aan de Hebreeën’ een toevoeging is, die later gedaan is door de vertalers. Ook al zou dit waar zijn, dan is het uit de inhoud van de brief alsnog gemakkelijk af te leiden aan wie de Hebreeënbrief geschreven is. Voor het gemak blijf ik het dan toch maar ‘de Hebreeënbrief’ noemen ...

Het boek opent met: “Nadat God eertijds vele malen en op vele wijzen tot de vaders gesproken had in de profeten ...”. ^{Heb.1:1}

Als we dit vergelijken met Romeinen 9:4-5: “... immers, zij zijn *Israëlieten*, hunner is de aanneming tot zonen en de heerlijkheid en de verbonden en de wetgeving en de erediens en de beloften: hunner zijn *de vaders* ...”, dan zien we dat deze vaders Israëlieten zijn, oftewel: Hebreeën.

Het oude verbond

De brief staat vol met verwijzingen naar het oude verbond, zoals de tempeldienst en het bijbehorende (hoge)priesterschap. Het oude verbond met de tempeldienst was aan de Hebreëen gegeven, dus zij kenden dat. Daarom is het logisch dat de schrijver van de brief ernaar verwijst.

In hoofdstuk 3 wordt de woestijnreis aangehaald (die we beschreven vinden in het boek Exodus) als voorbeeld voor de Hebreëen aan wie de brief werd geschreven. Ook hier weer een verwijzing naar de vadersen.

“Daarom, gelijk de heilige Geest zegt: Heden, indien gij Zijn stem hoort, verhardt uw harten niet, zoals bij de verbittering, ten dage van de verzoeking in de woestijn, waar uw vaders Mij verzochten door Mij op de proef te stellen, hoewel zij Mijn werken zagen, veertig jaren lang.” Heb.3:7-9

Deze Hebreëen waren de tweede generatie gelovigen (na de opstanding van Christus). Zij behoorden – naar de tijd gerekend – , leraars te zijn, maar hadden nog steeds “melk” nodig. Heb.5:12

De brief handelt over het voorbijgaan van het oude verbond Heb.8:13 en stelt de lezers een oordeel in het vooruitzicht dat begint bij het Hebreeuwse volk. “De Here zal Zijn volk oordelen.” Heb.10:30

Oordeel

De schrijver waarschuwt diverse keren voor het oordeel dat over dit volk zou komen – een oordeel door vuur ^{Heb.6:8; 10:27} – en roept op tot volharding in geloof. ^{Heb.10:36}

“Want nog een korte, korte tijd, en Hij, die komt [letterlijk: ‘het komende’, namelijk het oordeel], zal er zijn en niet op Zich laten wachten.” ^{Heb.10: 37}

Dit oordeel is ook gekomen in 70 na Christus toen Jeruzalem door brand werd verwoest. Eén van de gedeeltes die we in dat licht en die context zouden lezen, is Hebr. 6:4-8: “Want het is onmogelijk, degenen, die eens verlicht zijn geweest, van de hemelse gave genoten hebben en deel gekregen hebben aan de heilige Geest, en het goede woord Gods en de krachten der toekomstige eeuw gesmaakt hebben, en daarna afgefallen zijn, weder opnieuw tot bekering te brengen, daar zij wat hen betreft de Zoon van God opnieuw kruisigen en tot een bespottig maken. Want de grond, die de regen, welke er telkens op valt, indrinkt en gewas voortbrengt, geschikt voor hen, ter wille van wie hij ook bewerkt wordt, ontvangt zegen van God; doch als hij doornen en distelen draagt, is hij ondeugdelijk en niet ver van de vervloeking, die uitloopt op verbranding.”

Deze Hebr. waren tot geloof gekomen in de Messias, Jezus Christus ^{Heb.3: 1} en zij hadden ‘de krachten van de toekomstige eeuw gesmaakt’. De krachten van de toekomstige eeuw uit Hebr. 6:5, zijn de wonderen en tekenen zoals eerder in de

brief genoemd in Hebreeën 2:4. Vergelijk ook bijvoorbeeld Johannes 2:23 waar wordt gezegd “dat men geloofde door de tekenen”. Maar wat nu als de tekenen verdwenen zouden zijn, wat blijft er dan over ...?

De Hebreeën dreigden onder druk van hun volksgenoten te bezwijken en terug te keren naar het oude verbond, maar dat stond op het punt te verdwijnen. ^{Heb.8:13} De stad Jeruzalem, als centrum van de tempeldienst, stond op het punt verwoest te worden. ^{Heb.13:14} Terugkeren naar een godsdienst die de Messias had gekruisigd, betekende dan ook “opzettelijk zondigen” ^{Heb.10:26} en men kruisigde zo als het ware de Zoon van God opnieuw. ^{Heb.6:6} Hiervoor bleef geen “slachtoffer voor de zonden meer over”. ^{Heb.10:26} *Het* offer van de Messias wezen zij immers af ...

Er zijn dus enkele gedeeltes in de brief die spreken van ‘vuur’ en ‘oordeel’ en die voor velen moeilijk zijn om te verklaren. ^{Heb.5:11} Deze gedeeltes – zoals Hebreeën 6:8 en 10:27 – worden vaak toegepast op ‘de hel’ maar daar gaan ze niet over. De schrijver stelt de Hebreeën een oordeel in het vooruitzicht voor de stad Jeruzalem die, samen met de tempel, het centrum van de godsdienst van het oude verbond was. De schrijver roept dan ook op om “uit te gaan buiten de legerplaats”, want de stad en de tempel zouden verdwijnen.

“Laten wij derhalve tot Hem uitgaan buiten de legerplaats en Zijn smaad dragen. Want wij hebben hier geen blijvende stad, maar wij zoeken de toekomstige.” ^{Heb.13:13-14}

Beter ...

Als de Hebreëen zouden terugkeren naar het oude verbond, dan zouden zij terugkeren naar iets dat zijn langste tijd had gehad. Daarom wijst de schrijver van de brief hen erop dat al deze zaken, zoals beschreven onder de wet, “een schaduw hebben van de toekomstige goederen”, ^{Heb.10:1} en dus een *voorafschaduw*ing zijn van deze toekomstige goederen. Deze toekomstige goederen zijn *beter* en *blijvend*. Dit stelt de schrijver ten opzichte van de wet, het oude verbond, dat zou verdwijnen.

“... gij wist, dat gijzelf een beter en blijvend bezit hebt.” ^{Heb.10:34}

Het woord ‘beter’ is een sleutelwoord in deze brief en komt vele malen voor. Het stelt de zaken van het oude in het licht van het nieuwe, het betere. Een aantal voorbeelden:

Hebreëen 11:16: “... maar nu verlangen zij naar een beter, dat is een hemels, vaderland.”

Hebreëen 7:19: “Immers de wet heeft in geen enkel opzicht het volmaakte gebracht – maar thans wordt een betere hoop gewekt, waardoor wij nader tot God komen.”

Hebreëen 7:22: “In zoverre is Jezus ook van een beter verbond borg geworden.”

Hebreëen 8:6: “Nu echter heeft Hij een zoveel verhevener dienst verkregen, als Hij de middelaar is van een beter verbond, waarvan de rechtskracht op betere beloften berust.”

Een verborgen Hogepriester

Er zijn ongetwijfeld veel zaken lastig te begrijpen van de dingen die we vinden in de Hebreeën brief. Het gaat immers om “vaste spijs”. ^{Heb.5:12} Maar de belangrijkste boodschap van de brief staat niet ter discussie. De schrijver vat dit zelf samen in één vers:

“De hoofdzaak van ons onderwerp is, dat wij zulk een Hogepriester hebben, die gezeten is ter rechterzijde van de troon der majesteit in de hemelen.” ^{Heb.8:1}

De boodschap van de Hebreeënbrief is dat er geen zichtbare koning zou komen, die het volk zou verlossen, maar een Hogepriester, die gezeten is in de hemel. ^{Heb.1:4} Geen zichtbare leider (koning) zoals Mozes was, ^{Heb.3:1-6} en ook geen zichtbare hogepriester zoals Aäron. ^{Heb.5:4} Maar een Hogepriester naar de ordening van Melchizedek, die priester én koning was, ^{Heb.7:1} verborgen in de hemel. Dit priesterschap van Melchizedek is onschendbaar/onoverdraagbaar, ^{Heb.7:24} in tegenstelling tot het hogepriesterschap van het oude verbond. Daarvan stierven de priesters uiteindelijk allen. ^{Heb.7:23}

De Hebreeën leefden met de verwachting dat spoedig het Koninkrijk openbaar zou worden. Zij hadden wonderen en tekenen gezien die bij deze verwachting horen ^{Heb.2:4} en de krachten van de toekomstige eeuw gesmaakt. ^{Heb.6:5}

De schrijver legt hen uit dat het Koninkrijk niet openbaar zou worden. Ze moesten zich niet richten op wonderen en tekenen, de rituelen van het oude verbond – zoals offers en een zichtbare tempel – , maar het Koninkrijk zou verborgen worden in de hemel met een onzichtbare Hogepriester.

Vertrouwen op zichtbare zaken zou verdwijnen en van hen werd gevraagd om te *geloven* in dingen die niet gezien worden. Net als Mozes, Abraham, Jozef en alle anderen die genoemd worden in hoofdstuk 11, zouden zij sterven, zonder dat ze vervulling van de belofte van een zichtbaar Koninkrijk zouden verkrijgen.

“Deze allen zijn in het geloof gestorven, de beloften niet verkregen hebbende, maar hebben dezelve van verre gezien, en geloofd, en omhelsd ...” Heb.11:13

5 Gaven van de geest, zijn ze er vandaag nog?

Zo blijven dan ...

Er is veel verwarring onder gelovigen over de genadegaven (Grieks: *charismata*) van de geest¹, zoals bijvoorbeeld het spreken in talen, dat ook ‘spreken in tongen’ wordt genoemd. Dit terwijl de Schrift er op meerdere plaatsen toch erg duidelijk over is: deze gaven zouden ophouden als ze hun functie vervuld hadden.

Eén van die Schriftplaatsen is zeer bekend, omdat het daar gaat over de liefde. Het is een hoofdstuk dat bij talloze gelegenheden, zoals bruiloften, wordt voorgelezen. Dat hoofdstuk is natuurlijk 1 Korinthe 13. Maar de inhoud van dit hoofdstuk, en de reden waarom Paulus schrijft over deze liefde, blijkt voor velen toch erg onbekend te zijn.

Paulus laat in dit hoofdstuk zien dat de genadegaven, waar de ‘Korintiërs’ zo sterk op gericht waren, van tijdelijke aard waren en dat er een meer overtreffende weg is, ^{1Kor.12:31} namelijk de liefde.

Het volwassene

“Want onvolkomen is ons kennen en onvolkomen ons profeteren. Doch, als het volmaakte komt, zal het onvolkomene afgedaan hebben. Toen ik een kind was, sprak ik als een kind, voelde ik als een kind, overlegde ik als een kind. Nu ik een man ben geworden, heb ik afgelegd wat kinderlijk

was. Want nu zien wij nog door een spiegel, in raadselen, doch straks van aangezicht tot aangezicht. Nu ken ik onvolkomen, maar dan zal ik ten volle kennen, zoals ik zelf gekend ben. Zo blijven dan: Geloof, hoop en liefde, deze drie, maar de meeste van deze is de liefde.” ^{1Kor.13:9-13}

In de SchriftWoord vertaling lezen we in vers 13: “Maar *nu* blijft geloof, hoop, liefde en van deze drie is de liefde de grotere.” Ook de Statenvertaling en de Herziene Statenvertaling geven hier het woordje ‘**nu**’ weer.

Degenen die zeggen dat de gaven van de geest – zoals de gave van profetie en het spreken in talen – nog actueel zijn, leggen vers 13 van 1 Korinthe 13 uit als zijnde ‘toekomst’. “Het volmaakte” uit vers 10 legt men dan uit als het moment waarop wij voor altijd met de Heer zullen zijn. ^{1Tes.4:17} Dan zullen we niet meer communiceren door middel van deze gaven, zo is de gedachte. Maar is dat zo? Gaat het gedeelte daarover en is het volmaakte nog toekomst?

Nee, 1 Korinthe 13 spreekt daar niet over. Geloof en hoop zullen verdwijnen als wij met Hem verenigd zijn. Dan wandelen wij niet meer door geloof, maar door aanschouwen ^{2Kor.5:7} en hoop die gezien wordt, is immers geen hoop? ^{Rom.8:24}

Dan is daar van deze drie nog alleen de liefde, maar Paulus zegt: “... *nu* blijven geloof, hoop en liefde”.

Maar wat is dan “het volmaakte” uit 1 Korinthe 13:10?

Het Griekse woord *teleios* dat in 1 Korinthe 13:10 vertaald wordt met ‘volmaakte’, wordt in Efeze 4:13 vertaald met

‘rijpheid’ en elders in de eerste Korinthe-brief met ‘rijp’ ^{1Kor.2:6} en ‘volwassen’. ^{1Kor.14:20} Ook in bijvoorbeeld Hebreeën 5:20 heeft het woord de betekenis van ‘volwassen’ en daar is het dan ook zo vertaald.

Deze volwassenheid staat tegenover de kinderlijke fase van de gemeente in de begintijd, toen Paulus deze woorden opschreef. In die periode had men fragmentarisch/ten dele openbaringen van God: hier een profetie, daar een taal ...

‘Fragmentarisch’ of ‘ten dele’ is ook de betekenis van het woord dat in 1 Korinthe 13:10, in de NBG-vertaling, vertaald wordt met ‘het onvolkomene’. De gemeente kwam daarna in een fase van volwassenheid, de kinderlijke fase ging voorbij. 1 Korinthe 13:11-12 spreekt ook van deze kinderlijke fase:

“Toen ik een *kind* was, sprak ik als een *kind*, dacht ik als een *kind*, overlegde ik als een *kind*, maar nu ik een man (de volwassene uit vers 10) geworden ben, heb ik het *kinderlijke* tenietgedaan. Nu immers kijken wij door middel van een spiegel in een raadsel, maar dan zullen wij zien van aangezicht tot aangezicht. Nu ken ik ten dele, maar dan zal ik kennen, zoals ik zelf gekend ben.”

Spiegels gaven in Paulus’ tijd slechts een wazig, en dus beperkt, beeld weer, terwijl bij een persoonlijke ontmoeting met iemand – van aangezicht tot aangezicht – het beeld volkomen duidelijk en scherp was. Daarom vergelijkt Paulus de begintijd van de gemeente met een wazig spiegelbeeld en de volwassen periode met het scherpe beeld, zoals bij een persoonlijke ontmoeting. “Van aangezicht tot aangezicht” heeft hier dus

helemaal niets te maken met de toekomstige ontmoeting tussen gelovigen en Christus.

Gaven gegeven ... totdat

Een andere Schriftplaats die uitdrukkelijk zegt dat er een einde zou komen aan deze genadegaven vinden we in de Efeze-brief. In dit gedeelte wordt met betrekking tot geestelijke gaven gesproken van een uitdrukkelijk *totdat*.

“En Hij heeft zowel apostelen als profeten gegeven, zowel evangelisten als herders en leraars, om de heiligen toe te rusten tot dienstbetoon, tot opbouw van het lichaam van Christus, *totdat* wij allen de eenheid des geloofs en der volle kennis van de Zoon Gods bereikt hebben, de mannelijke rijpheid, de maat van de wasdom der volheid van Christus. Dan zijn wij niet meer onmondig, op en neder, heen en weder geslingerd onder invloed van allerlei wind van leer, door het valse spel der mensen, in hun sluwheid, die tot dwaling verleidt, maar dan groeien wij, ons aan de waarheid houdende, in liefde in elk opzicht naar Hem toe, die het hoofd is, Christus.” Ef.4:11-15

Het volwassene spreekt ook hier niet over het moment dat wij altijd met de Heer zullen zijn, ¹Tes.4:17 maar spreekt over een situatie die hier op aarde nog bereikt zou worden, getuige Efeze 4 vers 14 en 15. Er zou een tijd aanbreken, hier op aarde, waarin de gemeente niet meer onmondig – ‘het kind’ uit 1 Korinthe 13 – zou zijn, maar de mannelijke rijpheid zou bereiken (letterlijk: tot volwassen man). De genadegaven die in

de begintijd van de gemeente gegeven werden, en die hoorden bij de kinderlijke fase, zouden hun functie dan vervuld hebben en verdwijnen.

Wij, die leven in deze bijzondere tijd, hebben het hele geopenbaarde Woord van God. Daarin is alles wat wij nodig hebben. Dat Woord van God is door de apostel Paulus gecompleteerd, voltooid. ^{Kol.1:25} Paulus was het toevertrouwd om de geheimenissen die tot dan toe verborgen waren geweest, te openbaren en hiermee het Woord van God te completeren.

“Haar dienaar ben ik geworden krachtens de bediening, die mij door God is toevertrouwd, om onder u het Woord van God tot zijn volle recht te doen komen [letterlijk: completeren of voltooien], het geheimenis, dat eeuwen en geslachten lang verborgen is geweest, maar thans geopenbaard aan Zijn heiligen.” ^{Kol.1:25-26}

De kinderlijke fase van de gemeente ging hiermee voorbij en de speciale gaven voor die tijd, die voor de kinderlijke fase bedoeld waren, hadden hun functie vervuld en hielden op. In de begintijd van de gemeente waren er slechts beperkt geestelijke waarheden op Schrift gesteld en werden de gelovigen op de hoogte gesteld van het Woord van God – Gods openbaring aan de mens – door hier een leer, daar een taal, een openbaring, enzovoort. ^{1Kor.14:26} Deze profetieën, talen, kennis en dergelijke, waren uitingen van Gods openbaring, namelijk: Zijn Woord. Deze uitingen waren nadrukkelijk ten dele, en bestemd om de tijd te overbruggen tot het volwassene zou zijn gekomen. ^{1Kor.13:10}

Elke gelovige is volkomen toegerust

Wij zijn enorm gezegend en leven in een tijd waarin we Gods volledige openbaring compleet hebben. ^{Kol.1:25} Wij hebben heel de Schrift en zijn volkomen toegerust tot elk goed werk. Zoals eerder aangegeven uit 2 Timoteüs 3:16-17: “*Heel de Schrift* is door God ingegeven en is nuttig om daarmee te onderwijzen, te weerleggen, te verbeteren en op te voeden in de rechtvaardigheid, opdat de mens die God toebehoort, volmaakt zou zijn, tot *elk* goed werk *volkomen* toegerust.” ^[HSV] Daarom zegt Paulus ook een paar verzen verder tot Timoteüs: “doe het werk van een evangelist”. ^{2Tim.4:5} En tegen de Hebreëen: “Want hoewel gij, naar de tijd gerekend, leraars behoorde te zijn ...”.

^{Heb.5:12}

In de tijd van de gaven waren deze gaven slechts toebedeeld aan enkelen. Slechts enkelen hadden de gave van profetie, sommigen hadden de gave van evangelist, sommigen waren leraars. ^{Ef.4:11} Nu is dit het werk waartoe de Schrift elke gelovige toerust. ^{2Tim.3:17} De speciale individuele gaven worden niet meer gegeven, maar tot het werk waartoe deze gaven bestemd waren, zijn wij nu allemaal door de Schrift volkomen toegerust. We leven in een wereld die in duisternis is en waarin de waarheid ten onder wordt gehouden. ^{Rom.1:18} Maar wij hebben het profetische woord dat zeer vast is, dat is als een licht, dat schijnt in een duistere plaats. ^{2Pet.1:19} Dat profetische woord is compleet en maakt dat wij niet meer als ‘kinderen’ zouden zijn, heen en weer geslingerd onder invloed van allerlei wind van leer. ^{Ef.4:14}

Zijn Woord is volmaakt en daarin hebben wij *alles*!

6 De toekomst van het christendom volgens de apostelen

De Bijbelcitaten komen uit de Schriftwoord-vertaling, tenzij anders aangegeven.

Heeft de meerderheid altijd gelijk?

Als ik naar voren breng wat ik geloof, heb ik al heel vaak deze tegenwerping gekregen: ‘Als het waar is wat jij gelooft, dan zitten alle kerken er naast en ook vrijwel alle theologen die er door de eeuwen heen geweest zijn.’

De gedachte hierachter is dat de meerderheid van het christendom een heel andere boodschap gelooft en de meerderheid het toch zeker wel bij het rechte eind zal hebben. Blijkbaar stelt men het vertrouwen op mensen. En als er maar genoeg mensen zijn die iets geloven – en het is de meerderheid binnen de groep mensen die zeggen zich te beroepen op de Bijbel – , moet het wel waar zijn, toch ...?!

De Bijbel zegt in Exodus 23:2: “Gij zult de meerderheid in het kwade niet volgen ...”. ^[NBG]

Er wordt dus blijkbaar in de Bijbel, in ieder geval in dit vers, vanuit gegaan dat de meerderheid het kwade volgt. De hele Bijbel door zijn gelovigen slechts een overblijfsel ^{Jes.10:22; Rom.11:5} en een minderheid. Ik ben dus nogal negatief over godsdienst, en dan met name over wat men ‘christendom’ noemt. Ik ben ook negatief over wat men daar leert en wat men daar vanaf de kansel verkondigt als ‘Evangelie’.

Evangelie betekent *goed bericht*. Een God die het merendeel van Zijn schepselen laat branden in de hel, om ze voor straf vanwege hun ongeloof te folteren, is geen goed bericht, dat begrijpt ieder weldenkend mens. Toch is juist dát de boodschap die door vrijwel het gehele christendom geleerd wordt. Hoezeer men het in de verschillende denominaties ook oneens is met elkaar over bepaalde zaken, de leer van ‘de eindeloze hellestraf’ is een leer die niet ter discussie staat. Er zijn ook groepen die in plaats van ‘de hel’ de totale vernietiging van ongelovigen leren.

Graag wil ik eens naar voren brengen hoe de apostelen tegen de toekomst van het christendom aankeken. Waren zij positief of juist negatief? Het antwoord is tamelijk onbekend, denk ik.

Waar het allemaal begon

De Bijbel laat zien in Handelingen 21:20, dat er in Israël vele tienduizenden Joden waren die geloofden dat Jezus de Messias was. Er waren aan het begin van onze jaartelling dus vele tienduizenden ‘Messias belijdende Joden’, zoals wij zouden zeggen.

De apostelen Petrus en Judas zijn twee van de apostelen die zich met hun boodschap hebben gericht tot het volk Israël ^{1Pet.1:1} en zij voorzagen beiden een oordeel dat over dit volk zou komen, niet lang nadat zij hun woorden opschreven.

Petrus, bijvoorbeeld, wist dat hij spoedig zou sterven ^{2Pet.1:14} en hij verzegde een oordeel over het volk en over de stad Jeruzalem. Dat oordeel is in het jaar 70 na Christus ook gekomen. De stad Jeruzalem is door de Romeinen verbrand en

met de grond gelijk gemaakt aan het einde van de Joodse oorlog, die woedde van 66 tot 70 na Christus. Het Joodse volk kwam in opstand tegen de Romeinse overheerser¹. Niet in het minst gevoed door valse profeten die, naar aanleiding van het uitblijven van de vervulling van de Messiaanse belofte, verkondigden, dat het volk het heft in eigen hand moest nemen en in opstand moest komen tegen de Romeinen om zo het beloofde Koninkrijk tot stand te brengen. In dit verband waarschuwt Petrus en voorzegt hij in zijn tweede brief:

- de komst van valse leraren, die vernietigende ketterijen (valse leer) zullen invoeren binnen de geloofsgemeenschappen ^{2Pet.2:1}
- dat velen hun losbandigheden zullen navolgen ^{2Pet.2:2}
- een snelle vernietiging ^{2Pet.2:1}
- dat velen hun Heer, hun Eigenaar, die hen gekocht heeft, zullen verloochenen ^{2Pet.2:1}
- dat er spotters zullen komen die zullen zeggen: “Waar is de belofte van Zijn komst?” ^{2Pet.3:3-4}
- dat zij die kennis hebben verkregen van de weg der gerechtigheid, zich ervan af zullen keren ^{2Pet.2:21-22}
(vergelijk Hebrëen 6:4-6)

- dat onder de gelovigen zich mensen begeven die smetten en schandvlekken zijn en die met hen feesten en maaltijd houden ^{2Pet.2:13}
- dat onrechtvaardigen geoordeeld zullen worden, ^{2Pet.2:9} net zoals in het verleden Sodom en Gomorra geoordeeld zijn ^{2Pet.2:6} en zoals het oordeel in de dagen van Noach ^{2Pet.2:5}

De parallellen met de brief van Judas zijn opvallend, want ook Judas spreekt in zijn brief van deze dingen als hij zegt:

- dat hij zich genoodzaakt voelt zijn lezers aan te moedigen te strijden voor het geloof ^{Jud.1:3} waarvan zij dreigen af te vallen
- dat goddelozen zullen binnensluipen die de genade van God in losbandigheid zullen veranderen ^{Jud.1:4}
- dat zij hun enige Heerser en Heer, Jezus Christus, verloochenen ^{Jud.1:4}
- dat er onder deze gelovigen mensen zijn die samen met hen feesten, maar die schandvlekken zijn bij hun liefdemaaltijden ^{Jud.1:12}
- dat er spotters zullen komen, die naar hun eigen goddeloze begeerten wandelen ^{Jud.1:18}

- dat het Joodse volk eerder geoordeeld is. Ook in Judas weer voorbeelden uit de geschiedenis van het volk Israël ^{Jud.1:5} en de vermelding van Sodom en Gomorra ^{Jud.1:7}

Als we kijken naar waar het allemaal begon, namelijk: onder het Joodse volk tot wie de twaalven zich hebben gericht, ^{Mat.10:6} zien we dat het dus al heel snel mis ging met hen die wij bestempelen als de eerste christenen en dus de christelijke wereld. Als we 2 Petrus en Judas lezen, kunnen we geen andere conclusie trekken dan dat totale ontsporing al snel het geval was binnen het nog jonge christendom. Daarnaast spreekt de Hebreeënbrief van deze zaken. Ook hierin voorzeggingen van een oordeel en zelfs hoe dit oordeel zal plaatsvinden, namelijk door vuur. ^{Heb.6:8; 10:27}

De toekomstvisie van Paulus op het christendom

Paulus is de apostel van de natiën. ^{Rom.11:13; 1Tim.2:7} Ook hij laat zich meerdere malen uit over de toekomst van het christendom in niet mis te verstane woorden.

Paulus heeft een geweldig bericht voor de natiën: de verwerping van de Messias door Israël, betekent de verzoening voor de wereld! ^{Rom.11:15} Maar zo geweldig als het licht en de kracht van deze boodschap is, zo donker en pessimistisch is Paulus over de toekomst van het christendom. Hij zet dit in diverse Schriftplaatsen uiteen.

“Maar de geest zegt nadrukkelijk dat in navolgende era’s [= tijden, perioden] sommigen zullen terugtrekken van het

geloof, acht gevend op misleidende geesten en op leringen van demonen, door huichelarij van valssprekerij het eigen geweten dichtgeschroeid hebbend, verbiedend te trouwen, afziend van voedsel dat God scheidt om aan deel te nemen met dankzegging door de gelovenden en de waarheid realiserend.” ^{1Tim.4:1-3}

Paulus zegt in zijn eerste brief aan zijn vriend Timoteüs dat in navolgende tijden sommigen afstand zullen nemen van het geloof. Zij zullen acht geven op misleidende geesten, valse leraren die valse leringen brengen (vergelijk 1 Johannes 4:1) en leringen van demonen.

Het woord ‘demonen’ heeft in onze oren een negatieve klank, maar voor de Grieken had het dat niet. De Grieken noemden hun goden namelijk demonen. Als Paulus in Handelingen 17 in gesprek is met een aantal Griekse filosofen, en hij vertelt hen van Jezus en de opstanding, zeggen zij in vers 18: “Hij schijnt een verkondiger van vreemde goden te zijn.” ^[NBG] Het Griekse woord dat hier in de NBG-vertaling vertaald is met ‘goden’, is hetzelfde woord als in 1Timoteüs 4:1 waar staat *daimonion*; demonen dus.

Paulus verklaart in 1 Timoteüs 4 dat in latere tijden, sommigen acht zullen gaan geven op leringen van demonen. Invloeden van heidense godsdiensten zullen het christendom binnensluipen. Dit zal gebeuren door mensen die een vooraanstaande plaats hebben en die leren, blijkt uit het verband in vers 3: “... verbiedende te trouwen en afzien van voedsel.” Verplicht celibaat en vasten dus. Hierin herken je de Rooms-Katholieke kerk, die het grootste gedeelte (meer dan de

helpt) van het christendom beslaat, maar ook andere denominaties binnen het christendom.

Het christendom zou dus al snel beïnvloed worden door heidense invloeden, door huichelarij van valssprekerij, het eigen geweten dichtgeschroeid hebbend. ^{1Tim.4:2} Het Griekse woord dat vertaald is met ‘huichelarij’, is *hupokrisei* en daarin herkennen we ons woord hypocrisie, dat is: schijnheiligheid. Het één zeggen maar het ander doen.

Het christendom is vol van hypocriete leringen. Men zegt het één, maar bedoelt het ander. Vaak zijn dit ook nog de belangrijkste leringen binnen de kerk.

Een aantal voorbeelden:

Men zegt: er is *één* God.

Men bedoelt: het zijn er *drie*: God de Vader, God de Zoon en God de heilige geest.

Men zegt: Gods liefde is *onvoorwaardelijk* en Jezus redt.

Men bedoelt: God houdt van je *als* jij in Hem gelooft en Jezus red je *als* jij voor Hem kiest.

Men zegt: God laat *niet varen* de werken van Zijn handen.

Men bedoelt: als je niet gelooft zul je *voor altijd gefolterd* worden en branden in de hel.

Men spreekt over *Israël*.

Men bedoelt de *kerk*.

Enige tijd later, als Paulus zijn tweede brief aan Timoteüs schrijft, is zijn toon met betrekking tot het christendom nog

veel negatiever. In 1 Timoteüs zegt Paulus nog “dat sommigen afstand zullen nemen van het geloof”, maar in zijn tweede brief, geeft hij aan dat de tijd zal komen “dat men niets meer van de gezonde leer moet hebben”. Men zal de gezonde leer niet meer verdragen, niet meer tolereren.

“... verkondig het woord, richt er de aandacht op, gelegen of ongelegen, weerleg, bestraf, bemoedig met alle geduld en onderricht. Want de era [tijd, periode] zal zijn dat zij de gezonde leer niet meer zullen toelaten, maar zij zullen naar de eigen verlangens leraren bijeenzamelen, omdat het gehoor verwend is, en zij zullen zeker het gehoor wegdraaien van de waarheid en zij zullen naar de mythen gekeerd worden.” ^{2Tim.4:2-4}

De gezonde leer is datgene waarvan Paulus in 1 Timoteüs 4:11 zegt: “Beveel en leer dit”, namelijk dat de levende God Redder is van alle mensen, speciaal van gelovigen. ^{1Tim.4:10} Daarom drukt Paulus dan ook Timoteüs op het hart dat hij wél het Woord zou verkondigen, gelegen en ongelegen en anderen zou bemoedigen met geduld en onderricht. ^{1Tim.4:2} Dit in tegenstelling tot hen die de gezonde leer niet verdragen en ongezonde leer zullen brengen, namelijk woorden die zij zelf willen horen.

Vers 3 van 2 Timoteüs 4, is een samenvatting van hoe het kerkelijk instituut georganiseerd is. Men leidt een predikant of dominee op aan een theologische hogeschool. Na een aantal gesprekken met de kerkenraad, volgt er een toelatingsgesprek. In dit gesprek wordt de nieuwe predikant beoordeeld door een geschiktheids-commissie. Als de commissie hem/haar geschikt

vindt, legt de nieuwe dominee een belofte af waarin hij/zij trouw belooft om voort te gaan in de traditie van de kerk en dat hij/zij zich aan de regels van de kerk zal houden. Als dit achter de rug is, treedt de nieuwe dominee in dienst van het kerkelijk instituut en ontvangt een salaris van de kerk².

De tijd zal dus komen – zo voorzegt Paulus – dat men naar eigen verlangens leraren zal bijeenzamelen, omdat het gehoor verwend is ^{2Tim.4:3} Letterlijk staat hier: “om het gehoor te kietelen”. Leraren die het kerkvolk vertellen wat zij graag willen horen. Met bovengenoemde procedure is dát **gegarandeerd, want zoals het spreekwoord zegt: “Wiens brood men eet, diens woord men spreekt.”**

Statenvertaling Jongbloed-editie: “... maar kittelachtig zijnde van gehoor, zullen zij zichzelf leraars opgaderen, naar hun eigen begeerlijkheden; En zullen hun gehoor van de waarheid afwenden, en zullen zich keren tot fabelen.” ^{2Tim.4:3}

Men zal het oor van de waarheid afwenden ^{2Tim.4:4} namelijk van de gezonde leer, en zich keren tot mythen. In de NBG-vertaling is dit vertaald met ‘verdichtsels’ en in de Statenvertaling met ‘fabelen’. Het Griekse woord is: *muthous*. Mythen dus. En daar is het christendom vol mee: drie-eenheid, onsterfelijke ziel, God de Zoon, de hel, zondige natuur, enzovoort. Dit zijn zaken die alom in de kerken geleerd worden, maar begrippen die de Schrift niet kent. Sterker nog, het zijn woorden die niet in de Schrift voorkomen en dus *ongezonde* woorden. Daarom drukt Paulus Timoteüs ook op het hart: “Heb een patroon van *gezonde* woorden ...”. ^{2Tim.1:13}

Wij zouden begrippen gebruiken die de Schrift gebruikt, omdat dit gezonde woorden zijn. Deze woorden zijn Gods woorden en hebben kracht. Woorden van menselijke wijsheid ^{1Kor.2:13} kunnen weliswaar vroom en godsdienstig klinken, maar zijn krachteloos. We zouden het geestelijke met het geestelijke vergelijken, zegt 1 Korinthe 12:13. Woorden die de geest leert dus.

Al tijdens Paulus' leven was de afval van geloof, en van Paulus en zijn boodschap, een feit. We kunnen uit de Schrift afleiden dat dit zelfs al tijdens het leven van Paulus grote vormen had aangenomen, wanneer Paulus zegt: "Dit weet gij, dat allen in Asia zich van mij hebben afgekeerd ...". ^{2Tim.1:15} [NBG]

In de verzen hieraan voorafgaand roept Paulus Timoteüs er toe op zich niet te schamen voor het Evangelie. ^{2Tim.1:8} Het Evangelie van Christus Jezus, die de dood teniet doet en onvergankelijk leven aan het licht brengt. ^{2Tim.1:10} Paulus was als verkondiger, apostel en leraar aangesteld ^{2Tim.1:11} om die boodschap te brengen. Juist het geloven en verkondigen van dit Goede Bericht geeft lijden. ^{2Tim.1:12} Men verdraagt immers de gezonde leer niet.

Allen die in Asia waren – waar door de prediking van Paulus veel gemeenten waren ontstaan (zie het boek Handelingen) – hadden Paulus verlaten, zegt hij in zijn laatste brief vlak voordat hij zou sterven. ^{2Tim.4:6} Vergelijk ook 2 Timoteüs 4:16, waar Paulus aangeeft dat in zijn eerste verantwoording, voor de rechtbank, er niemand bij hem was.

Een vorm van godsvrucht

“Weet dan dit, dat in de laatste dagen er gevaarlijke tijden zullen zijn, want de mensen zullen zelfzuchtig en gierig zijn, pronkzieken, trotsen, lasteraars, aan ouders ongehoorzamen, ondankbaren, kwaadaardigen, zonder natuurlijke aanhankelijkheid, onverzoenlijken, oncontroleerbaren, wreden, afkerigen van het goede, verraders, roekelozen, die opgeblazen zijn, met meer liefde voor eigen genot dan liefde voor God, een vorm van godsvrucht hebbend, maar de kracht daarvan ontkend hebbend. Mijd ook dezen.” ^{2Tim.3:1-5}

In de laatste dagen zullen er gevaarlijke tijden zijn, zo verklaart Paulus. Hij gaat niet stuk voor stuk in op alle eigenschappen van de mensen die hij in vers 2 t/m 5 noemt, maar wat Paulus naar voren brengt, is dat het mensen zijn met meer liefde voor eigen genot, dan liefde voor God. ^{2Tim.3:4}

Voor een ongelovige is het logisch dat hij geen liefde voor God heeft, hij kent God immers niet. Maar daar gaat het hier niet primair over, het gaat over mensen die zich ‘christen’ noemen, of in ieder geval erop voorstaan dat zij God vereren. In vers 5 zegt Paulus dan ook dat zij “een vorm van godsvrucht” hebben (Grieks: *eusebia* = goede verering, eerbiedigheid), maar zij hebben de kracht ervan ontkend. Uiterlijk, in vorm, lijken het gelovigen, omdat zij religieuze praktijken beoefenen: de naam van God gebruiken, de Bijbel zeggen te geloven, kerkdiensten bezoeken, kaarsjes branden, deelnemen aan het heilig avondmaal, *praise* liederen zingen, enzovoort. Maar de *kracht* van de godsvrucht ontkennen zij.

Of, zoals hij zegt in vers 8: “Het zijn mensen wier denken bedorven is en wier geloof de toets niet kan doorstaan.”^[NBG] Mensen die zich erop voorstaan dat zij gelovigen zijn, maar dit in werkelijkheid niet zijn, omdat ze de kracht van de godsvrucht ontkennen.

Gods *vrucht*, *goede* verering dus, is niet het feit dat de mens dingen doet om God te vereren, maar dat een mens beseft dat het *God* is, Die het doet, dat *Hij* het willen en het werken werkt!

Fil.2:13

Religie – namelijk gods *dienst* – noemt de Bijbel: “... een ijver tot God hebben, maar niet naar verstand”.^{Rom.10:2}

Het Griekse woord dat vertaald is met ‘verstand’ is *epignosis*. Het is dat wat boven kennis en verstand uitgaat, namelijk beseffen of realiseren. Men heeft een ijver tot God, maar doet dit zonder het besef te hebben Wie God werkelijk is en wat Hij doet. Men meent het *zelf* te moeten doen. Men zoekt een ‘eigen gerechtigheid op te richten’,^{Rom.10:3} en ‘uit eigen werken gerechtvaardigd’ te worden.

Het Evangelie is echter *Gods kracht* tot redding,^{Rom.1:16} en is een boodschap van redding *om niet*. God is het, Die de mens redt en de mens draagt daar zelf niets aan bij. Een mens wordt gered uit genade en niet uit werken.^{Rom.11:6} Wie dat kent, kent de genade van God in waarheid.^{Kol.1:6}

Genade is hetgeen een mens bekrachtigt met alle kracht^{Kol.1:11} en dat geeft vrucht.^{Kol.1:6,10} Werkelijke godsvrucht is: *God als God erkennen en Hem danken*.^{Rom.1:21} Namelijk voor het feit dat Hij de Beschikker en Plaatser van alles is.

Uit Hem, door Hem en tot Hem zijn alle dingen! ^{Rom.11:36} Waar het op neer komt, is dat de kracht van goede verering het Evangelie van God is. Het is het Goede Bericht dat we vinden in de Schrift. De Schrift is dan ook hetgeen waar Paulus Timoteüs op wijst. ^{2Tim.3:16} Gods woorden hebben kracht en bouwen een mens werkelijk op. Timoteüs kende de heilige Schriften van kindsbeen af. ^{2Tim.3:15} Paulus drukt zijn vriend en medewerker op het hart om bij die Schrift te blijven, omdat er gevaarlijke tijden zullen komen. Juist in deze context van *godsdienstige ontsporing* roept Paulus hem op om vast te houden aan de Schrift, die hem toerust tot ieder goed werk. ^{2Tim.3:14-17; 4:2-5} De Schrift en haar boodschap, het Evangelie van God, is de kracht van de godsvrucht. Als dit voor Timoteüs al het geval was, hoeveel te meer voor ons in deze tijd!

Afstand nemen

De visie van Paulus op de toekomstige christelijke wereld, is dus allesbehalve rooskleurig. Paulus schetst dan ook een godsdienst die gedomineerd wordt door filosofie en overlevering van mensen, ^{Kol.2:8} waarin men heen en weer geslingerd wordt door wind van leer. ^{Ef.4:14} Paulus adviseert Timoteüs niet om met de massa mee te doen en de oecumene te zoeken, integendeel. Paulus draagt Timoteüs op om afstand te nemen van dit hypocriete christendom waarin men de gezonde leer niet verdraagt ^{1Tim.4:2} en het oor heeft afgekeerd van de waarheid. ^{2Tim.4:4}

2 Timoteüs 2:16: “Maar houd afstand van de wereldse lege klanken, want zij zullen de oneerbiedigheid nog meer voortgang doen vinden ...”

2 Timoteüs 2:19: “En laat ieder, de naam van de Heer aanroepend, afstand nemen van ongerechtigheid.”

Geen samenwerkingsverband dus met hen die afwijken van de waarheid. ^{2Tim.4:18} Niet proberen de kerk of gemeente van binnenuit te veranderen, zoals sommige gelovigen voorstaan, maar: afstand nemen. Timoteüs zou zich reinigen door afstand te nemen van dit christendom: “Maar in een groot huis zijn niet alleen gouden en zilveren voorwerpen, maar ook houten en aardewerken, en die inderdaad tot eer en ook die inderdaad tot oneer. Indien dan iemand zich hiervan zou reinigen, zal hij een voorwerp zijn met eer, geheiligd zijnde, bruikbaar voor de eigenaar, voor ieder goed werk gereed gemaakt.” ^{2Tim.2:21-22}

Pas wanneer Timoteüs zich zou reinigen, door middel van afstand nemen, zou hij een instrument tot eer zijn, bruikbaar voor zijn Eigenaar en tot ieder goed werk gereed gemaakt.

Hebreeën 13:12-13: “Daarom leed ook Jezus, opdat Hij het volk zou heiligen door Zijn eigen bloed, buiten de poort. Nu dan mogen wij tot Hem komen buiten het kamp, Zijn smaad dragend.”

De Hebreeën werden opgeroepen het kamp (SV: de legerplaats) – namelijk: de religie van het jodendom – te verlaten. Daar is Christus niet en zo zullen wij Christus ook niet vinden in het georganiseerde christendom. Of zoals Paulus zegt

tegen Timoteüs over degenen die een vorm van godsvrucht hebben: “Mijd ook dezen.” ^{2Tim.3:5}

Romeinen 16:17: “Maar ik moedig jullie aan, broeders, dat jullie letten op hen die tweedracht en valstrikken veroorzaken, anders dan het onderwijs dat jullie leerden, en mijd hen!”

Vermijden en afstand nemen van degenen die iets anders leren dan het onderwijs dat we van Paulus leren. Allemaal termen die we in de Schrift vinden met betrekking tot onze houding naar de christelijke wereld, die een heel andere boodschap verkondigt dan het genade Evangelie van Paulus. Ook klinkt als een refrein in de brieven van Paulus aan Timoteüs de tegenstelling: *máár jij!* In tegenstelling tot “zij”.

“Jij dan, mijn kind, wees krachtig in de genade in Christus Jezus.” ^{2Tim.2:1}

“Gij dan, lijd verdrukkingen ...” ^{2Tim.2:3 [SV]}

“Maar jij, blijf bij wat je leerde en toevertrouwd werd, waargenomen hebbend door wie jij werd geleerd ...” ^{2Tim.3:14}

“Maar jij volgt volledig mijn onderwijs, het motief, het doel, het geloof, het geduld, de liefde, de volharding ...” ^{2Tim.3:10}

Degenen die ervoor kiezen om zich toch actief aan te sluiten bij een christelijke organisatie, en zich te mengen in georganiseerd christendom, hebben grote kans hun standvastigheid te verliezen. ^{2Pet.3:17} Men zal altijd water bij de wijn moeten doen, om zich binnen de gelederen van de organisatie te kunnen blijven bewegen. Meestal gaat dit ook

ten koste van de vrijmoedigheid om over de elementaire zaken van het Woord van God te spreken. Juist die dingen zijn het, die een struikelblok vormen voor de godsdienstige mens. Het woord van het kruis ^{1Kor.1:18} – namelijk: dat God het al verzoent door het bloed van het kruis ^{Kol.1:20} – , is voor hen een ergernis. Degenen die dit wél geloven en toch proberen zich te blijven bewegen binnen het christendom, doen dit vaak onder het voorwendsel van allerlei goede bedoelingen, zoals: ‘We moeten wel in gesprek blijven’, ‘God heeft een bedoeling om mij hier in deze kerk te plaatsen’, enzovoort. Maar het resultaat is vaak dat men maar zwijgt om ‘de vrede te bewaren’. De Schrift houdt ons echter iets heel anders voor: Mijd dezen! Op verschillende plaatsen, in verschillende bewoordingen ...

Lijden

Afstand nemen van wat gangbaar is en uit de stroom stappen, waar de meerderheid in meegevoerd wordt, brengt *lijden* met zich mee. Ook dat geeft Paulus door aan Timoteüs in 2 Timoteüs 2:3; 3:11-12; 4:5. Wie anders denkt en belijdt dan de godsdienstige meerderheid, wordt verworpen en vaak buitengesloten. De verkondiging van de gekruisigde Christus, die Heer is van allen ^{Rom.14:9} is voor godsdienstige mensen een aanstoot en struikelblok. ^{1Kor.1:23}

Het is normaal dat een gelovige dit soort lijden ondergaat. Paulus geeft zelfs aan dat het ons genadevol gegeven is niet alleen in Christus te geloven, maar ook voor Hem te lijden.

^{Fil.1:29}

Een gelovige zou zijn vertrouwen stellen op Christus Jezus en niet op mensen, zeker niet op religie. We zouden, net als Timoteüs, ons vertrouwen stellen op de Schrift. De Schrift is nuttig en bouwt op en maakt een mens volkomen toegerust tot ieder goed werk.

“Maar jij, blijf bij wat je leerde en toevertrouwd werd, waargenomen hebbend door wie jij werd geleerd, en dat jij van kind af aan de heilige schriften hebt waargenomen, die in staat zijn jou wijs te maken door redding in het geloof dat is in Christus Jezus. Alle Schrift is door God geïnspireerd en voordelig voor onderwijs, voor blootlegging, voor correctie en voor opvoeding, in rechtvaardigheid, opdat de mens van God volkomen mag zijn, toegerust tot ieder goed werk.” ^{2Tim.3:14-17}

Gods weg tot Zijn einddoel

Zoals gezegd, Paulus had een geweldig bericht; de rechtvaardiging en redding van alle mensen. ^{Rom.3:22-23; 1Tim.4:10}

Maar we zijn nu nog niet bij dat einddoel beland, en in deze tijd is het niet de bedoeling dat er velen geloven of complete volken tot bekering komen. Nu is er slechts een overblijfsel, naar de verkiezing van de genade. ^{Rom.11:5}

Waarom werkt God op deze manier? Het antwoord is dat God dit in Zijn wijsheid Zelf besloten heeft zo te doen. Het is Zijn plan om het zo te doen! Paulus zegt in 1 Korinthe 1:21: “Want in feite, in de wijsheid van God, kende de wereld door haar wijsheid God niet. Het behaagt God, door de dwaasheid van de verkondiging, die geloven te redden.”

Het is dus God die in Zijn wijsheid heeft besloten mensen te redden door een prediking die voor de natuurlijke mens en de godsdienstige mens dwaasheid is. God gaat hiermee voorbij aan alles wat uit de mens voortkomt: zijn goede bedoelingen, zijn intelligentie, zijn godsdienstige ijver, enzovoort.

Twee verzen eerder zegt Paulus in 1 Korinthe 1:18-20:

“Want het woord van het kruis is zeker dwaasheid voor hen die verloren gaan, maar voor ons, die gered worden, is het kracht van God, want het werd geschreven: ‘Ik zal de wijsheid van de wijzen vernietigen en het verstand van de verstandigen zal Ik verwerpen.’ Waar is de wijze? Waar is de Schriftgeleerde? Waar is de redetwister van deze aion? Maakt God de wijsheid van de wereld niet tot dwaasheid?”

God maakt de wijsheid van deze wereld tot dwaasheid. Deze wijsheid betreft óók godsdienstige wijsheid. Paulus haalt in vers 19 een citaat van Jesaja aan en als we dat citaat opzoeken, gaat het daar onmiskenbaar over religieuze ‘wijsheid’.

“En de Here zeide: ‘Omdat dit volk Mij *slechts met woorden nadert en met zijn lippen eert*, terwijl het *zijn hart verre van Mij houdt*, en hun ontzag voor Mij *een aangeleerd gebod van mensen* is, daarom, zie, Ik ga voort wonderlijk met dit volk te handelen, wonderlijk en wonderbaar: de wijsheid van zijn wijzen zal tenietgaan en het verstand van zijn verstandigen zal schuilgaan.’” Jes.29:13-14 [NBG]

Een dienst aan God die slechts bestaat uit woorden, lippendienst zonder hart en een aangeleerd gebod van

mensen. “Een vorm van godsvrucht hebbend,” noemde Paulus dit in 2 Timoteüs 3:5. Het is deze godsdienstige wijsheid waarmee God gaat afrekenen. God gaat het vernietigen en het zogenaamde verstand van de verstandigen gaat Hij verwerpen. De wijze en de Schriftgeleerde, hun wijsheid is dwaasheid voor God. Het brengt een mens namelijk nergens.

Waarom doet God dit zo?

God heeft een doel met Zijn schepping en Hij leert, door de tijden heen, dat de mens dit doel niet zelf tot stand kan brengen. Het geweten van de mens, zelfbestuur, de wet, het zijn allemaal voorbeelden van zaken door God aan de mens gegeven, maar die gefaald hebben. Het heeft de mens niet daar gebracht, waar hij zijn moet.

Ook religie brengt de mens niet op zijn bestemming. Dat is iets dat God in Zijn wijsheid zo besloten heeft. ^{1Kor.1:21} God kiest een overblijfsel. Niet vele wijzen, niet vele machtigen, niet vele aanzienlijken. ^{1Kor.1:26}

Waar toe? Opdat de mens volledig buitenspel gezet zou worden en aan het einde zal blijken dat alles *Zijn* werk is en alle eer voor *Hem* zal zijn!

“... opdat geen enkel vlees zou roemen voor God. Maar jullie zijn uit Hem, in Christus Jezus, Die ons wijsheid van God is geworden, rechtvaardigheid en heiliging en verlossing, opdat het zij zoals werd geschreven: die roemt, laat hem in de Heer roemen!” ^{1Kor.1:29-31}

7 Betekent eeuwig in de Bijbel eindeloos?

Eeuw, eeuwigheid of wereld?

Als de Bijbel – onder andere 2 Tessalonicenzen 1:9 – leert dat de ongelovige in ‘het eeuwig verderf’ of ‘eeuwige straf’ komen, dan is het nogal een verschil of we het hebben over een tijdsperiode met een begin en een einde, of een aanduiding die erop wijst dat het geen einde heeft.

In onze bijbelvertalingen wordt één woord uit de, in het Grieks geschreven, grondtekst met bovengenoemde drie verschillende woorden vertaald. Het is het Griekse woord *aion*. In het Nederlands zijn het drie totaal verschillende begrippen. Ik beperk me even tot de oude Statenvertaling want de NBG-vertaling bijvoorbeeld, heeft nog wat andere weergaven van dit woord, wat het nog ingewikkelder maakt: ‘loop’ (Efeze 2:2), ‘tijd’ (1 Korinthe 1:20), ‘van oudsher’ (Lucas 1:70) en dergelijke.

Voorbeelden van teksten waar het woord *aion* met drie verschillende begrippen – eeuw, eeuwigheid en wereld – wordt weergegeven in de Statenvertaling:

Matteüs 12:32: “... het zal hem niet vergeven worden, noch in deze *eeuw*, nog in de toekomstende.”

1 Johannes 2:17: “... die de wil van God doet, blijft in der *eeuwigheid*.”

Matteüs 28:20: “En ziet, Ik ben met ulieden al de dagen tot de voleinding der *wereld*.”

Een ‘eeuw’ is een tijdperk met een begin en een einde. In het Nederlandse taalgebruik is het een tijdvak van honderd jaar, maar in de Bijbel is het een langdurige (verborgen) tijdsperiode. Een ‘eewigheid’ echter, is zonder begin en zonder einde. Deze twee begrippen zou je dus al tegenovergestelde begrippen kunnen noemen en toch zijn ze de vertaling van hetzelfde Griekse woord *aión*. En wat hebben die twee met het woord ‘wereld’ te maken ...?

De vertaling met het woord ‘wereld’ wil ik buiten beschouwing laten. Er is een Grieks woord dat ‘wereld’ betekent, namelijk *kosmos*. Dat het Griekse woord *aión* niet met ‘wereld’ vertaald hoort te worden, is redelijk onomstreden. Dat de woorden *aión* en *kosmos* naast elkaar gebruikt worden in Efeze 2:2 maakt dat duidelijk genoeg, lijkt me.

Waarom het woord *aión* geen ‘eewigheid’ kan betekenen

Hieronder een aantal teksten waarbij het duidelijk is dat het woord *aión*, of een vervoeging ervan, een *tijdperk* is met een begin en een einde en waar het overduidelijk niet met ‘eewigheid’ vertaald kán worden:

Matteüs 12:32: “... het zal hem niet vergeven worden, noch in deze *aión* nog in de toekomstige.”

Toekomstige ‘eewigheid’ ...?!

Matteüs 28:20: “En ziet, Ik ben met ulieden al de dagen tot de voleinding van de *aion*.”

Voleinding van de ‘eeuwigheid’ ...?!

1 Korinthe 2:7: “... vóór de *aionen* ...”

Vóór de ‘eeuwigheden’ ...?!

1 Korinthe 10:11: “... over wie het einde der *aionen* gekomen is.”

Einde van de ‘eeuwigheden’ ...?!

Hebreeën 9:26: “... maar nu is Hij eenmaal in de voleinding der *aionen* geopenbaard.”

Voleinding van de ‘eeuwigheden’ ...?!

Waarom is de vertaling van dit ene woord zo belangrijk? Omdat met de vertaling van dit woord het totale beeld van de toekomstige dingen staat of valt.

Een ‘eeuwigheid’ als vertaling van het woord *aion* is een misleidende vertaling. Het woord *aion* kan consequent vertaald worden met het woord ‘eeuw’ dat in de Bijbel staat voor een langdurige (verborgen) tijdsperiode. Er volgt volgens de Schrift (de Bijbel) nog een “toekomstige eeuw” ^{Ef.1:21} en zelfs nog “toekomstige eeuwen”. ^{Ef.2:7} Het gaat dan om een nog komende periode(n) met een begin en een einde. *Eeuw*-ig of *eeuw*-s is dus een prima vertaling, zolang je maar weet dat het *geen* oneindige periode is maar een betrekking hebbend op ‘de eeuw’; een door God bepaald (wereld)tijdperk.

Eeuw-ige tijden

Erg interessant in dit verband is dat de Bijbel een aantal keren spreekt over “eeuw-ige tijden”.

Hoezo een periode zonder begin en zonder einde?

“... maar wees mede bereid voor het evangelie te lijden in de kracht van God, die ons behouden heeft en geroepen met een heilige roeping, niet naar onze werken, maar naar zijn eigen voornemen en de genade, die ons in Christus Jezus gegeven is *vóór eeuwige tijden*...” ^{2Tim.1:8-9}

“... in de hoop des eeuwigen levens, dat God, die niet liegt, *vóór eeuwige tijden* beloofd heeft, terwijl Hij te zijner tijd zijn woord heeft openbaar gemaakt in de verkondiging ...” ^{Tit.1:2}

De redding en verzoening van allen

De Bijbel is klip en klaar dat God de Redder is van *alle* mensen, dat Hij *alles/allen* met Zich verzoent, en *allen* levend maakt.

1 Timoteüs 4:10: “Want hiertoe arbeiden wij ook, en worden versmaad, omdat wij gehoopt hebben op den levenden God, Die een *Behouder is aller* [aller = van alle] mensen, *allermeest* der gelovigen.”

Kolossenzen 1:20: “En dat Hij, door Hem vrede gemaakt hebbende door het bloed Zijns kruises, door Hem, *alle* dingen [letterlijk: *het al*] verzoenen zou tot Zichzelf, hetzij de dingen, die op de aarde, hetzij de dingen die in de hemelen zijn.”

1 Korinthe 15:22: “Want gelijk zij *allen* in Adam sterven, also zullen zij ook in Christus *allen* levend gemaakt worden.”

Als ik dit naar voren breng, krijg ik meestal als tegenwerping Johannes 3:16 te horen: “Want also lief heeft God de wereld gehad, dat Hij Zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft, opdat een ieder die in Hem gelooft, *niet verloren gaat*, maar het *eeuw-ige* leven hebbe.” Men geeft daarmee aan dat de redding van allen in strijd is met het feit dat er mensen verloren gaan.

Blijkbaar gaan er dus mensen verloren en ontvangen geen *eeuw-ig* leven. Het woord dat hier vertaald is met ‘eeuw-ige’ is het Griekse woord *aionios*. Het bijvoeglijke naamwoord van *aion*.

Wat is dat, eeuw-ig leven?

Lucas 18:30: “Die niet zal veelvoudig weder ontvangen in dezen tijd, en in *de toekomstige eeuw* het *eeuw-ige* leven.”

Het eeuw-ige leven is dus het leven van de toekomstige eeuw. Is dat eindeloos? Nee, want een eeuw is een tijdperk en heeft een begin en een einde.

Gaan er mensen verloren? Ja, er zijn mensen die verloren gaan voor de toekomstige eeuw (het toekomstige tijdperk), maar dat is niet het laatste wat er plaats zal vinden. In de Bijbel wordt het verlorene namelijk *altijd* gevonden.

Overigens legt ook het vers dat na het bekende Johannes 3:16 komt, uit wat Gods doel is: “Want God heeft Zijn Zoon niet gezonden in de wereld, opdat Hij de wereld veroordelen zou, maar *opdat de wereld door Hem zou behouden worden*.” Joh.3:17

De Bijbel leert dat elk mens God zal erkennen en van harte belijden dat Jezus Christus Heer is!

Filippenzen 2:10-11: “Opdat in den Naam van Jezus zich zou buigen alle knie dergenen, die in den hemel, en die op de aarde, en die onder de aarde zijn. En alle tong zou belijden, dat Jezus Christus de Heere zij, tot heerlijkheid Gods des Vaders.”

Op meerdere plaatsen wordt de vergelijking met Adam en Christus gemaakt. Zoals ooit *alle mensen* in Adam zondaar werden en sterven, zo worden *alle mensen* in Christus (de laatste Adam) gerechtvaardigd en levend gemaakt. ^{1Kor.15:22}

“Zo dan, gelijk door één misdaad de schuld gekomen is over *alle* mensen tot veroordeling; also ook door één rechtvaardigheid komt de genade over *alle* mensen tot rechtvaardigmaking des levens.” ^{Rom.5:18}

De vergelijking tussen Adam en Christus maakt duidelijk dat het écht om alle mensen gaat, niemand uitgezonderd.

Er zijn nog heel wat vijanden die overwonnen en onderworpen moeten worden, maar: “De laatste vijand, die te niet gedaan wordt, is de dood.” ^{1Kor.15:26}

De dood wordt teniet gedaan ... opdat God zij alles in *allen*.

^{1Kor.15:28} Welke *allen*? Dezelfde *allen* als in vers 22 van 1 Korinthe 15: allen die in Adam zijn gestorven en in Christus levend gemaakt worden.

DAT is het Evangelie!

8 Allen verzoend ... en satan dan?

Alverzoening

Wanneer je doorgeeft dat je gelooft dat God het al verzoent – en elk mens, zelfs elk schepsel, dat vijandig staat ten opzichte van Hem, tot een vriend en medestander gaat maken – , wordt vaak de vraag opgeworpen: ‘Maar hoe zit het dan met satan? Hij is daar toch wel van uitgezonderd?’

De Schrift leert dat God het al (dat is: alles) met Zich verzoent. Dat is *all inclusive* en omvat elk wezen, dus ook satan.

“... en door Hem het al wederzijds met Zichzelf te verzoenen, vrede makend door het bloed van Zijn kruis, door Hem, hetzij wat op de aarde, hetzij wat in de hemelen is.” Kol.1:20 [NCV]

Het woord dat Paulus in de Griekse grondtekst gebruikt voor ‘verzoenen’ is *apo-kata-laxai* en betekent letterlijk ‘(van)af-neer-verzoenen’. Wat Paulus hiermee bedoelt, wordt duidelijk als we gaan kijken waar het woord nog meer voorkomt. Paulus is de enige Bijbelschrijver die het woord gebruikt en hij gebruikt het nog twee keer. De eerste keer is in het volgende vers in Kolossenzen 1, vers 21, en de andere keer dat hij het woord gebruikt is in Efeze 2. Deze laatste Schriftplaats maakt veel duidelijk over de betekenis.

“... en beiden [dat is: jood en heiden] in één lichaam met God door het kruis wederzijds zal verzoenen, de vijandschap erin dodend.” Ef.2:16 [NCV]

De NCV-vertaling heeft het woord *apo-kata-laxai* in dit vers vertaald met ‘wederzijds verzoenen’ en dat is ook precies wat het betekent. God heeft de natiën ^{Ef.2:11} dichtbij gebracht door het bloed van Christus, ^{Ef.2:13} en jood en heiden één gemaakt, ^{Ef.2:14} de vijandschap teniet doend (= verzoening), vrede makend, ^{Ef.2:15-16} en beiden (jood en heiden) in één lichaam met/naar God wederzijds verzoend door het kruis. ^{Ef.2:16} Jood en heiden worden dus niet alleen met God verzoend, maar ook met elkaar. Dat is *apo-kata-laxai*: wederzijdse verzoening.

Sommigen proberen onder de waarheid van universele verzoening, die dit vers leert, uit te komen door te zeggen dat er ook nog wezens onder de aarde zijn, die bij deze verzoening niet zijn inbegrepen. Nu we hebben gezien dat deze wederzijdse verzoening een volledige verzoening naar alle kanten is, is dit natuurlijk geen argument meer. Bovendien is het zo dat degenen die onder de aarde zijn, de doden namelijk, eens geleefd hebben en boven de aarde waren. Tijdens hun leven waren zij vijandig ten opzichte van God. Ook zouden we voor de volledigheid Kolossenzen 1:20 kunnen vergelijken met een ander vers waar wel wordt gesproken over degenen die onder de aarde zijn: “... opdat in de naam van Jezus zich alle knie buigt van de hemelingen en van hen die op aarde en van hen die onder de aarde zijn, en alle tong van harte belijdt: Heer is Jezus Christus, tot verheerlijking van God, de Vader.” ^{Fil.2:10-11}

[NCV]

Elke knie gaat in naam van Jezus – betekenis: JAHWEH redt – buigen, van zowel alle hemelse als aardse, als onderaardse

wezens. En elke tong gaat *van harte belijden* dat Jezus Christus Heer is, tot verheerlijking van God de Vader.

Jezus Christus is Heer (= Bezitter/Eigenaar) en Hij is Heer van allen! ^{Hand.10:36; Rom.10:12; 14:9} God verzoent het al door het bloed van het kruis. ^{Kol.1:20} Daar is geen scheepsel van uitgezonderd! Allen zijn het werk van Zijn handen ^{Job 34:19} en God laat niet varen de werken van Zijn handen. ^{Ps.138:8}

De oorsprong van satan

De Schrift leert dat God de oorsprong is van alle dingen. Eens was God alles in Zichzelf. Buiten Hem was er niets. Door het spreken van God is alles tot stand gekomen. ^{Joh.1:1; Ps.33:9} Alles wat er nu is en alles wat al geweest is, zichtbare en onzichtbare dingen, alles is uit Hem voortgekomen.

“Want uit Hem en door Hem en tot Hem zijn alle dingen ...”

^{Rom.11:36}

Maar hoe zit dat met satan?

Volgens de christelijke traditie is satan een engel die vanaf zijn oorsprong goed was. Deze engel maakte zichzelf, door zijn eigen handelen, tot satan (Hebreeuws voor tegenstander), zo zegt men. Hij wilde als God zijn en zich boven God verheffen en werd zo een ‘gevallen engel’. Deze versie roept natuurlijk erg veel vragen op, waarop geen bevredigend antwoord gegeven kan worden. Had God niet voorzien dat deze engel kwaad zou gaan doen? Had Hij dat niet kunnen voorkomen? Hoe kan het dat God goede engelen schiep en dat er daar één van kwaad ging bedrijven? Waar kwam dát kwaad vandaan

dan? Was dat er al? Overigens heeft men dezelfde ideeën over de mens en zijn ‘zondeval’. Ook daar ging er weer iets mis en moest God overschakelen op een plan B ... God beging hiermee tweemaal een misser en wordt hiermee gemaakt tot een doelmissier; een zondaar. Maar uit de Schrift leren we heel andere dingen.

God werkt alles naar de raad van Zijn wil ^{Ef.1:11} en alles is uit Hem. ^{Rom.11:36} Alles is uit God ^{1Kor.8:6} en door Gods woord – door Zijn spreken – is alles tot stand gekomen. ^{Joh.1:3} God heeft geen plan B, God heeft een plan van A tot Z. Dáárom juist is Hij God: de Plaatsner en Beschikker van alles.

“Ik, die van den beginne de afloop verkondig en vanouds wat nog niet geschied is; die zeg: Mijn raadsbesluit zal volbracht worden en Ik zal al Mijn welbehagen doen.” ^{Jes.46:10}

Wat zegt de Schrift over de oorsprong van satan?

1 Johannes 3:8: “... de duivel zondigt van den beginne”.

Zondigden Adam en Eva vanaf het begin? Nee, zij zijn in overtreding geraakt. ^{1Tim.2:14} De duivel echter niet volgens dit vers in 1 Johannes 3:8; hij zondigt vanaf zijn begin. Over de zonde zegt de Bijbel nadrukkelijk dat het vanaf het begin niet zo geweest is. ^{Mat.19:8}

Maar er zijn nog meer verzen die spreken over de oorsprong van het kwaad en van satan: “Opdat men wete, van den opgang der zon en van den ondergang, dat er buiten Mij niets is, Ik ben de HEERE, en niemand meer. Ik formeer het licht, en schep de duisternis; Ik maak den vrede en schep het kwaad, Ik, de

HEERE, doe al deze dingen.” ^{Jes.45:6-7 [SV]} God verklaart hier, bij monde van Jesaja, plechtig dat er “buiten Hem niets is”. Hij is namelijk de Beschikker van alles en allen! Licht, duisternis, vrede – letterlijk: welzijn, heil – en kwaad, God is de Maker van al deze zaken.

“... Ik ben het ook, die de verderver geschapen heb om te vernielen.” ^{Jes.54:16}

“Gij hebt de duivel tot vader en wilt de begeerten van uw vader doen. Die was een mensenmoorder van den beginne en staat niet [letterlijk: heeft niet gestaan] in de waarheid, want er is in hem geen waarheid. Wanneer hij de leugen spreekt, spreekt hij naar zijn aard, want hij is een leugenaar en de vader der leugen.” ^{Joh.8:44}

Als satan de leugen spreekt, spreekt hij uit zichzelf, naar zijn aard. Dat is zijn wezen, zijn natuur. Hij staat niet in de waarheid en heeft niet in de waarheid gestaan. Een hond blaft, een slang sist en satan liegt. God heeft hem namelijk zo gemaakt en hij vervult hiermee de functie waartoe hij gemaakt is: als tegenstander.

Genesis 3:1: “De slang nu was het listigste van alle dieren des velds, die de Here God gemaakt had ...”

Job 26: “... Zijn hand heeft de langwemelende slang geschapen.”

Klaagliederen 3:38: “Komt niet uit de mond des Allerhoogsten het kwade en het goede?”

De oorsprong van het kwaad is duidelijk. Alles is uit God en daarmee is zelfs het kwaad in goede handen!

Ezechiël 28 en Jesaja 14

Er zijn twee Schriftplaatsen die altijd als ‘bewijs’ worden aangevoerd dat satan een gevallen engel zou zijn. Dit zijn Ezechiël 28 en Jesaja 14. De gedeelten echter waar naar verwezen wordt – Ezechiël 28:12-15 en Jesaja 14:12-14 – gaan respectievelijk over de koning van Tyrus en over de koning van Babel. Dat hoeft niet aangetoond te worden, want dat staat er gewoon. Beiden zouden dus overdrachtelijk staan voor satan en deze Schriftgedeelten zouden een beschrijving zijn van ‘de val van satan’. Maar is dat zo? Men moet hiervoor alle Schriftplaatsen die wél directe uitspraken doen over de oorsprong van satan negeren, en de toevlucht zoeken tot twee gedeeltes die expliciet spreken over de koning van Tyrus en de koning van Babel en dit vervolgens op satan toepassen. Ook als we beide gedeeltes onder de loep leggen, blijkt dat ze onmogelijk op satan van toepassing kunnen zijn.

Een opsomming waarom Ezechiël 28 *niet* over satan gaat:

- Als we naar het verband van Ezechiël 28 kijken, zien we dat de hoofdstukken voor en na Ezechiël 28 allen profetieën zijn die uitgesproken worden over bepaalde volken: de Ammonieten, Moabieten, Edomieten, Filistijnen (hoofdstuk 25), Sidon (hoofdstuk 28), Egypte (hoofdstuk 29-32), enzovoort. Hoofdstuk 26, 27 en 28 zijn profetieën over Tyrus en de koning van Tyrus. Ook dat laatste wordt diverse

keren specifiek benoemd. ^{Eze.28:2,12} In de context is dus volkomen duidelijk waar Ezechiël 28:12-15 over gaat: de koning van Tyrus.

- Ezechiël 28 gaat over een mens. Dat wordt tweemaal uitdrukkelijk vermeld. ^{Eze.28:2,9}
- Ezechiël 28 gaat niet over een god, ^{vs 2} dus ook niet over satan die ‘de god van deze eeuw’ wordt genoemd. ^{2Kor.4:4}
- In Ezechiël 28:13 staat: “... in Eden waart gij, Gods hof; allerhande edelgesteente overdekte u.” Dit wordt vaak naar voren gebracht als argument dat het hier om satan zou gaan. Maar de koning van Tyrus dreef handel in edelstenen met de landstreek Eden en zal daar dus ook geweest zijn. ^{Eze.27:22-23}
- In Ezechiël 28:14 wordt de koning van Tyrus een gezalfde, overdekkende cherub genoemd. Dit moet wel over satan gaan, zo zegt men. Maar waar wordt satan dan een overdekkende cherub genoemd in de Schrift? Nergens ... Als we ervan uitgaan dat de cherub verband houdt met Eden en we kijken naar het verslag in Genesis 3, dan zijn de cherubs degenen die de hof bewaken ^{Gen.3:24} en dus nadrukkelijk *niet* de slang/satan.
- In Ezechiël 28:15 staat dat de koning van Tyrus onberispelijk was in zijn wandel. Dit moet wel over een

hoger geestelijk wezen gaan, zo zegt men. En men concludeert dat het over satan gaat, die eerst als goede engel zou zijn geschapen. Hetzelfde woord dat in de NBG-vertaling vertaald wordt met ‘onberispelijk’, wordt gebruikt voor gave offerdieren. ^{Lev.1:3} Gaaf dus, als een offerdier. Ook van Noach wordt dit gezegd. ^{Gen.6:9} Dit vers is dus geen beschrijving van satan die ‘als goede engel’ geschapen is. De koning van Tyrus was onberispelijk/gaaf totdat er onrecht in hem gevonden werd en hij van zichzelf verklaarde dat hij God was. ^{Eze.28:2}

- In Ezechiël 28:15 staat: “... vanaf de dag dat gij geschapen werdt ...”. Hierover wordt vaak gezegd dat het over satan zou gaan, omdat mensen geboren worden en geestelijke wezens geschapen zijn, zo is de redenering. Maar de Schrift zegt dat elk mens door God is geschapen, zelfs vijandige volkeren als de Ammonieten. ^{Eze.21:30} Ook de koning van Tyrus is een schepsel van God.
- De vorst van Tyrus zou sterven en aan zijn einde komen door vreemde volken die hem zouden doden. ^{Eze.28:7-10} De dood van de koning van Tyrus wordt verder beschreven in vers 18-19. Eerder in Ezechiël blijkt dat koning Nebukadnezar ^{Eze.26:7} de stad belegerd heeft. Later was het Alexander de Grote die de stad heeft verwoest en alle inwoners heeft vermoord¹. Een heel ander einde dus dan dat van satan, van wie zijn einde zal zijn in de poel van vuur. ^{Openb.20:10}

En ook een opsomming waarom Jesaja 14 *niet* over satan gaat:

- Ook in Jesaja 14 is, net als in Ezechiël 28, het verband overduidelijk. Het hoofdstuk ervoor gaat over Babel en in hoofdstuk 14 wordt specifiek de koning van Babel aangesproken. ^{Eze.14:4}
- Jesaja 14 gaat over een man en dus over een mens. ^{Jes.14:16}
- Jesaja 13 beschrijft het toekomstige oordeel over Babel, zoals dat bijvoorbeeld ook in Openbaring 18 en 19 wordt beschreven.

In Jesaja 13 vers 6 en 9 – NBG-vertaling en Statenvertaling – vinden we tweemaal de term ‘de dag des Heeren’ die velen malen voorzgd en beschreven wordt door de oudtestamentische profeten. Dat plaatst het geheel dus in dezelfde context als Openbaring, zie Openbaring 1:10. In de toekomst dus, in de dag van de Heer. Dan is het ook niet zo moeilijk om in de koning van Babel een figuur te herkennen die beschreven wordt in Openbaring 13:1-8. Paulus spreekt van deze figuur als hij spreekt over “de mens van de wetteloosheid”. ^{2Tes.2:3} Deze “mens van de wetteloosheid” zal zich in de tempel van God zetten, zichzelf tonend dat hij God is. ^{2Tes.2:4}

Van de koning van Babel wordt in Jesaja 14 beschreven hoe hij in zijn hart zegt dat “hij zal zijn als de Allerhoogste”.

^{Jes.14:14}

- Ook het einde van deze koning van Babel wordt beschreven in Jesaja 14:11: “... uw trots is in het dodenrijk neergeworpen, de klank uwer harpen; het gewormte ligt onder u gespreid en maden zijn uw bedekking.” En ook: “... in het dodenrijk wordt gij neergeworpen, in het diepste der groeve.” ^{Jes.14:15} Hier een heel andere beschrijving dan het einde van satan, van wie het einde zal zijn in de poel van vuur. ^{Op.20:10}
- Het woord ‘morgenster’ in Jesaja 14:12, NBG-vertaling, is geen juiste vertaling. Er staat letterlijk: jammerlijke. Het woord dat in Jesaja 14:12 vertaald wordt met ‘morgenster’ is het Hebreeuwse *hey/el* (H1966, Strong-concordantie) en dit is afgeleid van *yalal* (H3213) dat ‘huilen’ of ‘jammeren’ betekent.
In Job 38:7 wordt gesproken over morgensterren. Dit is een heel ander Hebreeuws woord.
In 2 Petrus 1:19 wordt gesproken over dé Morgenster – letterlijk: Lichtbrenger – en daar verwijst het naar Christus. Is het niet juist satan die zich voordoet als een lichtbrenger, een engel des lichts – 2 Korinthe 11:14 – en ons wil laten geloven dat hij de Lichtbrenger is?

De Schrift is duidelijk over de oorsprong van satan. Zie 1 Johannes 3:8, Job 26:13, Genesis 3:1, Jesaja 45:6-7 en Jesaja 54:16. Waarom zouden we onze toevlucht zoeken tot Schriftgedeelten die spreken over de koning van Tyrus en de koning van Babel en de letterlijke uitspraken die de Schrift doet over satan negeren?

Het waarom van het kwaad: contrasten

Kennis van kwaad is niet iets dat los verkrijgbaar is. Net zoals er duisternis nodig is om te weten wat licht is, zo is het ook met kennis van goed en kwaad. Je hebt het één nodig, om het andere te kennen.

Genesis 3:5: “... maar God weet, dat ten dage, dat gij daarvan eet, uw ogen geopend zullen worden, en gij als God zult zijn, kennende goed en kwaad.”

Adam en Eva aten van de boom van kennis van goed en kwaad. Deze boom heette niet ‘de boom van kennis van kwaad’ of iets dergelijks, maar “de boom van kennis van goed *en* kwaad”. Beiden, zowel kennis van goed als kennis van kwaad, zijn niet los verkrijgbaar. God gebruikt het kwaad om tegen die donkere achtergrond te tonen dat Hij een goede God is. Direct nadat Adam en Eva zondigden, toonde God Zijn genade: Hij zocht hen op. Ziedaar, ook een contrast: zonde en genade. God gebruikt dus het decor van zonde om Zijn overvloeiende genade te tonen. Dit wordt ook door Paulus zo naar voren gebracht: “Maar de wet is bovendien ingekomen, *opdat* de misdaad te meerder worde; en waar de zonde meerder geworden is, daar is de genade veel meer overvloedig geweest.” Rom.5:20 [SV]

De wet is dus niet gekomen om de zonde te verminderen, maar juist om de zonde te doen toenemen, zodat God Zijn genade meer dan overvloedig kon tonen! Vergelijk ook Galaten 3:19.

Een ander voorbeeld van contrasten, ook uit de Romeinen brief: “Want God heeft hen allen onder ongehoorzaamheid

besloten, om Zich over hen allen te ontfermen.” Rom.11:32

God heeft allen – ‘hen’ staat niet in de grondtekst – onder ongehoorzaamheid opgesloten, om Zich over allen te ontfermen.

Contrasten zijn in het dagelijks leven zo normaal dat we er amper bij nadenken: koud-warm, ziek-gezond, dood-leven, duister-licht, ellende-geluk, haat-liefde, enzovoort. Deze contrasten hebben een doel en hebben dus ook allemaal een bestemde tijd. In Prediker vinden we een schitterend gedeelte waar dit zo beschreven wordt. Prediker 3 (Statenvertaling):

“Alles heeft een bestemde tijd, en alle voornemen onder de hemel heeft zijn tijd. Er is een tijd om geboren te worden, en een tijd om te sterven; een tijd om te planten, en een tijd om het geplante uit te roeien; Een tijd om te doden, en een tijd om te genezen; een tijd om af te breken, en een tijd om te bouwen; Een tijd om te wenen, en een tijd om te lachen; een tijd om te kermen, en een tijd om op te springen; Een tijd om stenen weg te werpen, en een tijd om stenen te vergaderen; een tijd om te omhelzen, en een tijd om verre te zijn van omhelzen; Een tijd om te zoeken, en een tijd om verloren te laten gaan; een tijd om te bewaren, en een tijd om weg te werpen; Een tijd om te scheuren, en een tijd om toe te naaien; een tijd om te zwijgen, en een tijd om te spreken; Een tijd om lief te hebben, en een tijd om te haten; een tijd van oorlog, en een tijd van vrede ...”

Pr.3:1-8

Vers 10 en 11 geven aan: “Ik heb gezien de bezigheid, die God de kinderen der mensen gegeven heeft, om zichzelf daarmee te bekommeren [letterlijk: nederig te maken]. Hij heeft ieder ding schoon gemaakt op zijn tijd ...”. ^{Pr.3:10-11}

God is degene die al deze contrasten en tegenstellingen gemaakt heeft, zegt vers 11. Vers 10 zegt dat God de zaken aan de mens geeft om hem iets te leren en de mens nederig te maken. Een mens zou zich verootmoedigen en beseffen dat hij klein is en opzien naar God. God is de Schepper en Plaatsers van alle dingen. Dat erkennen en Hem daarvoor danken ^{Rom.1:21} geeft Hem de plaats die Hem toekomt en zet ook alles op zijn plek.

Door de contrasten die God geschapen heeft, leren wij wijze levenslessen, worden wij opgevoed en worden wij volwassen. Daarvoor gaat alle eer naar God, want Hij is de Schepper van alle dingen.

Als wij ontkennen dat kwaad, duisternis, verdriet en dergelijke, bij God vandaan komen, ontkennen wij ook dat de lessen die we leren door deze zaken bij Hem vandaan komen. Dan verheerlijken we Hem niet als dé God, dat wil zeggen: de Plaatsers van alle dingen. ^{Rom.1:21}

Ook satan is een creatie van God. Satan is een instrument in Gods handen. Hij krijgt de ruimte die God hem geeft. ^{Job 1:12; 2:6} God geeft aan satan bepaalde macht en binnen de grenzen van die macht kan hij zijn werk doen.

“En de duivel zeide tot Hem: U zal ik al deze macht geven en hun heerlijkheid, want zij is mij overgegeven, en ik geef haar wie ik wil.” ^{Luc.4:6}

Als het Gods plan is om deze tegenstander voor 1000 jaar zijn werk niet te laten doen, bindt Hij hem voor 1000 jaren. ^{Op.20:2}

Als God hem daarna weer nodig heeft voor een korte tijd, zegt de Schrift dat hij na deze 1000 jaren een korte tijd *moet* losgelaten worden. ^{Op.20:3} Dat moet, omdat God een plan heeft en Hij daarvoor satan gebruikt. Als instrument, als tegenstander.

God heeft een plan, een voornemen, ^{Ef.3:11} en Hij voert dit plan uit. Ook mensen, zoals bijvoorbeeld Farao, ^{Rom.9:17} zijn daarin als klei in de hand van de pottenbakker. ^{Rom.9:21}

Alles werkt Hij naar de raad van Zijn wil. ^{Ef.1:11} God geeft aan allen leven en adem en alles. ^{Hand.17:25} Alle eer aan Hem!

9 Uitverkiezing

Visies op uitverkiezing in het christendom

Aangaande het begrip ‘uitverkiezing’ zijn er in het christendom over het algemeen twee visies (met hierop een aantal verschillende varianten):

- de Calvinistische visie: God heeft enkelen uitverkoren om eeuwig te leven en de rest gaat naar ‘de hel’ (en zijn daartoe dus ook voorbestemd, en dus ‘uitverkoren’)
- de Evangelische visie: deze schuift het hele begrip ‘uitverkiezing’ onder het tapijt. De mens heeft immers een ‘vrije wil’ en ‘kiest zelf zijn bestemming’.

Wat zegt de Schrift?

Zonder diep op deze visies in te gaan, wil ik laten zien wat de Schrift zegt over ‘uitverkiezing’.

In de eerste plaats, natuurlijk, is Christus door God uitverkoren om allen levend te maken ^{1Kor.15:22} en alle vijandschap teniet te doen ^{1Kor.15:26} en alle vijanden te onderschikken en te verzoenen.

Kol.1:20

Óók het volk */sraë/* is uitverkoren door God, namelijk uitverkoren uit alle volken. ^{Deut.7:6; 14:2} Hen zijn de woorden van God toevertrouwd ^{Rom.3:2} en andere genadegeschenken. ^{Rom.9:4-5;}

11:29

‘Uitverkiezing’ is dus een Bijbels begrip. De vragen zouden echter altijd moeten zijn:

- *Waar*toe is iemand of iets uitverkoren? En wat gebeurt er met de anderen, die *niet uitverkoren* zijn?
- Is uitverkiezing *ten koste* van de anderen of is het juist *ten gunste* van de anderen?

Een schitterend voorbeeld vinden we in Genesis 12. Abraham werd uitverkoren door God. Maar waartoe? Opdat God Abraham zou zegenen en de rest zou vervloeken of verdoemen?

“De HERE (JAHWEH) nu zeide tot Abram: Ga uit uw land en uit uw maagschap en uit uws vaders huis naar het land, dat Ik u wijzen zal; Ik zal u tot een groot volk maken, en u zegenen, en uw naam groot maken, en gij zult tot een zegen zijn. Ik zal zegenen wie u zegenen, en wie u vervloekt zal Ik vervloeken, en met [letterlijk: *in*] *u zullen alle geslachten des aardbodems gezegend worden.*” Gen.12:1-3

God beloofde aan Abraham dat alle geslachten van de aardbodem in hem gezegend zouden worden. Dát is uitverkiezing! Uitverkiezing is ten gunste van de ander. God koos Abraham uit, omdat Hij hem wilde gebruiken om allen te zegenen, omdat Hij allen op het oog heeft.

Heeft God Zijn volk verstoten?

In Romeinen 1 tot en met 8 zet Paulus uiteen dat het Evangelie bestemd is voor *een ieder* die gelooft. ^{Rom.1:16} De exclusiviteit van de jood, aan wie de wet was gegeven, is hiermee voorbij. Gerechtigheid van God is openbaar geworden buiten de wet om. ^{Rom.3:21} De vraag die zich vervolgens opdringt is: ‘Maar hoe zit het dan met Israël, Gods uitverkoren volk? Heeft God Zijn volk verstoten?’

Romeinen 11:1: “Ik vraag dan: God heeft Zijn volk toch niet verstoten? Volstrekt niet!”

Paulus beantwoordt deze vraag met een “Volstrekt niet!” en licht dit ook verder toe in de hoofdstukken 9 tot en met 11 van de Romeinenbrief. Hij legt uit hoe door de ongehoorzaamheid van Israël, redding/heil naar de natiën is gegaan. De terzijdestelling van Israël is tijdelijk en de beloften die aan hen door God zijn gedaan, zullen in de toekomst alsnog vervuld worden.

In Romeinen 9:11-13 lezen we: “Want toen de kinderen [Jacob en Ezau] nog niet geboren waren en goed noch kwaad hadden gedaan – opdat het *verkiezend voornemen* Gods zou blijven, niet uit werken, maar uit de Roepende – werd tot haar gezegd: De oudste zal de jongste dienstbaar zijn, gelijk geschreven staat: Jakob heb Ik liefgehad, maar Ezau heb Ik gehaat [= terzijde gesteld, op de tweede plek gesteld].”

Hier gaat het over Jacob en Ezau. Paulus geeft aan dat God van tevoren Zijn keuze al gemaakt had, voordat de kinderen

geboren waren en ook maar iets goeds of kwaads hadden gedaan, opdat het niet uit werken van de mens zou zijn, maar uit de Roepende, uit God dus.

En dan vervolgt Paulus met in Romeinen 9:14-18: “Wat zullen wij dan zeggen: Zou er onrechtvaardigheid zijn bij God? Volstrekt niet! Want Hij zegt tot Mozes: Over wie Ik Mij ontferm, zal Ik Mij ontfermen, en jegens wie Ik barmhartig ben, zal Ik barmhartig zijn. Het hangt dus niet daarvan af, of iemand wil, dan wel of iemand loopt, maar van God, die Zich ontfermt. Want het Schriftwoord zegt tot Farao: Daartoe heb Ik u doen opstaan, opdat Ik in u Mijn kracht zou tonen en Mijn naam verbreid zou worden over de gehele aarde. Hij ontfermt Zich dus over wie Hij wil en Hij verhardt wie Hij wil.”

De conclusie die je uit dit gedeelte zou moeten trekken is dat God *alles* bepaalt, dat er *niets* buiten Hem om gaat en dat er geen macht of kracht is die buiten Zijn controle ligt. Ook farao, die Gods volk niet wilde laten gaan, en dus inging tegen Gods wil, past perfect in Gods plan, in Zijn bedoeling. We lezen zelfs dat God van tevoren tegen Mozes zegt dat farao niet zal luisteren en dat God Zelf, farao's hart zal verharden. ^{Ex.4:21} God wilde in farao Zijn kracht tonen en gebruikte hem hiervoor.

God is de Plaatsers

God is GOD. Het Griekse woord voor ‘God’ is *Theos*, dat letterlijk ‘Plaatsers’ betekent. Het Hebreeuwse woord dat vertaald wordt met ‘God’ is *Elohim*, dat ‘Beschikker’ betekent.

God is dus de Beschikker, de Plaatser. Hij doet wat Hij wil. Hij is genadevol voor wie Hij wil en Hij is barmhartig voor wie Hij wil, ^{Rom.9:15} maar Hij verhardt ook wie Hij wil. ^{Rom.9:18} Zoals farao en ook, weliswaar tijdelijk, het volk Israël. ^{Rom.9:17; 11:7}

Romeinen 9 zegt ook dat God dit zo doet, omdat Hij de Pottenbakker is en wij de klei. Hij is de Schepper en wij zijn Zijn schepselen. ^{Rom.9:19-23} De Schepper heeft macht over Zijn schepselen, zoals de Pottenbakker macht heeft over de klei ...

Terug naar de voorgaande verzen in Romeinen 9. In vers 14 vraagt Paulus “of er onrechtvaardigheid is bij God”. Als wij deze verzen zouden isoleren en hieruit zouden concluderen dat uitverkiezing ten koste gaat van anderen, dan zou het antwoord moeten zijn: ja. Maar Paulus’ betoog is nog niet voorbij en hij legt uit in Romeinen 11 dat juist door het struikelen van Israël de redding naar de natiën is gegaan.

“Ik vraag dan: zij zijn toch niet zo gestruikeld, dat zij wel vallen moesten? Volstrekt niet! Door hun val is het heil tot de heidenen gekomen, om hen tot na-ijver op te wekken.” ^{Rom.11:11}

Let goed op wat hier staat. Israël is gestruikeld en hierdoor is het heil bij de heidenen/natiën terecht gekomen. Maar met deze omweg heeft God ook weer Zijn uitverkoren volk Israël op het oog. Want hier staat namelijk dat dit is “om hen tot na-ijver [= jaloezie] op te wekken”!

“Betekent nu hun val rijkdom voor de wereld en hun tekort rijkdom voor de heidenen, hoeveel te meer hun volheid!”

^{Rom.11:12}

Wat Israël nu tekort komt, zal in de toekomst aangevuld worden. Zij zijn gestruikeld en God zal hen oprichten. Ze zijn nu een volk in ongeloof, maar God zal Zijn wet in hun binnenste schrijven en ze zullen weer Gods volk zijn. ^{Jer.31:33-34}

“Want, indien hun verwerping de verzoening der wereld is, wat zal hun aanneming anders wezen dan leven uit de doden?”

Rom.11:15

Israëls verwerping en verharding blijkt Gods weg te zijn voor de verzoening van de wereld! Wat zal hun aanneming – letterlijk: terugneming – door God, anders zijn dan leven uit de doden!

“Zij zijn naar het Evangelie vijanden om uwentwil, naar de verkiezing zijn zij geliefden om der vaderen wil. Want de genadegaven en de roeping Gods zijn onberouwelijk.” ^{Rom.11:28-29}

God heeft Israël uitverkoren om een zegen te zijn voor de volkeren. Dit doet Hij via een omweg: een tijdelijke verharding van Israël. ^{Rom.11:25} Maar Gods beloften aan Israël zullen worden vervuld. God komt niet terug op Zijn beloften. Hij is geen mensenkind, dat Hij berouw zou hebben. ^{Num.23:19}

“Want evenals gij eertijds aan God ongehoorzaam waart, maar nu ontferming hebt gevonden door hun ongehoorzaamheid, zo zijn ook dezen nu ongehoorzaam geworden, opdat door de u betoonde ontferming ook zij thans ontferming zouden vinden.”

Rom.11:30-31

Elk schepsel, elk volk is ooit God ongehoorzaam geweest, maar ongehoorzaamheid is dé voorwaarde om ontferming en barmhartigheid van God te verkrijgen. Hoe zouden wij weten wat verzoening is, als wij niet weten wat vijandschap is?

Uit Hem, door Hem, tot Hem

“Want God heeft hen allen onder ongehoorzaamheid besloten, om Zich over hen allen te ontfermen.” Rom.11:32

God heeft hen allen op het oog – letterlijk staat hier in de grondtekst: “*de* allen” – en heeft daarom allen onder ongehoorzaamheid opgesloten. In het verband van Romeinen 11 gaat dit over de Joden en de natiën. God komt tot Zijn doel met alle natiën. Zijn liefde omvat allen!

En dan roept Paulus het uit in Romeinen 11:33-35: “O diepte van rijkdom, van wijsheid en van kennis Gods, hoe ondoorgrondelijk zijn Zijn beschikkingen en hoe onnaspeurlijk Zijn wegen! Want: wie heeft de zin des Heren gekend? Of wie is Hem tot raadsman geweest? Of wie heeft Hem eerst iets gegeven, waarvoor hij vergoeding ontvangen moet?”

Wij kunnen Gods wegen niet bedenken, wij kunnen ze niet bevatten. Wij zien niet altijd de reden waarom God de dingen uitwerkt, zoals Hij ze doet. Maar Hij is God en Hij is goed en Hij bepaalt in Zijn wijsheid hoe Hij Zijn plan uitwerkt. En de uitkomst is voor *allen* goed, gegarandeerd!

“Want uit Hem en door Hem en tot Hem zijn alle dingen: Hem zij de heerlijkheid tot in eeuwigheid [letterlijk: tot in de aionen/eeuwen]! Amen.” Rom.11:36

God volvoert Zijn plan met succes. Hij brengt alles tot het doel waar Hij het hebben wil. Daarin werkt alles mee, *alles*! Hij werkt *alles* naar de raad van Zijn wil. Ef.1:11

Alles is uit Hem, alles is door Hem en alles is tot Hem. Hem zij alle eer daarvoor!

NOTEN

2 Het Woord van God is compleet

1. Bron: Wikipedia
2. Bron: Wikipedia
3. Kefas is Petrus, zie Johannes 1:43
4. Bron: Wikipedia
5. Het eerste boek begint bij Psalm 1, het tweede boek begint bij Psalm 42, het derde bij Psalm 73, het vierde bij Psalm 90 en het vijfde bij Psalm 107. In verschillende bijbelvertalingen (zoals de NBG-vertaling) staat het boek boven deze psalmen (1-42-73-90-107) vermeld.

5 Gaven van de geest, zijn ze er vandaag nog?

1. Zowel het lidwoord 'de' als de hoofdletter in het woord 'Geest' maken de bijbelvertaling nogal suggestief. De suggestie is dan namelijk dat het zou verwijzen naar een persoon. Punt is echter dat de geest van God niet iemand apart van God is, maar de kracht en het leven van God Zelf. Op dezelfde wijze als dat de geest van Christus niet iemand apart van Christus is, maar de kracht en het leven van Hemzelf. Bron: goedbericht.nl

6 De toekomst van het christendom volgens de apostelen

1. Bron: Wikipedia
2. Bron: domineeworden.nl

8 Allen verzoend ... en satan dan?

1. Bron: Wikipedia

gezondewoorden.nl

Woorden van mensen, hoe vroom ze ook klinken, zijn woorden van menselijke wijsheid en krachteloos. ^{1Kor.2:4}

Het Woord van God daarentegen is levend en krachtig en daarom roept de Schrift ons ook op om gezonde woorden te gebruiken. ^{Heb.4:12; 2Tim.1:13} Zijn woorden vormen de gezonde leer die ons gezond maakt in het geloof. ^{Tit.2:1-2}

Stichting Evangelie Om Niet

Het Evangelie spreekt van de ene God,
Die **OM NIET** alle mensen redt, verzoent,
levend maakt en rechtvaardigt!

Gratis online boeken lezen, delen en downloaden

evangelieomniet.nl

Onderwerpen:

- De betrouwbaarheid van Genesis
- Het Woord van God is compleet
- Het woord van de waarheid correct snijden
- De Hebreeënbrief: boodschap en context
- Gaven van de geest, zijn ze er vandaag nog?
- De toekomst van het christendom volgens de apostelen
- Betekent eeuwig in de Bijbel eindeloos?
- Allen verzoend ... en satan dan?
- Uitverkiezing

2Tim 1:13	hupotupōsin patroon zn, 4nv ev v 010217-010401-010208-010209-010210 G5296.	eche heb ! wg HO tt act 2 ev 010204 G2192.	hugiainontōn van-gezond-zijnde wd HO tt act 2nv mv m 010204-010209 G5198.	logōn woorden zn, 2nv mv m 01020405, 010206, 010207 G3056.	hōn die vr 2nv mv m 010204 / 010206-010208-010209-010210 G3739.	par bij vzt. 010204 010210 G3844.
--------------	--	---	--	--	---	---

emou mij vp 1 2nv ev 010204 G1700.	ēkousas jij-hoort wa FE -- act 2 ev 010204 G191.	en in vzt. 010204 G1722.	pistei geloof zn, 3nv ev v 010204 G4102.	kai en vgw 010204 G2532.	agapē in-liefde zn, 3nv ev v. 010204 G26.	tē de l 3nv ev v 010204 G3588.	en in vzt. 010204 G1722.	christō Christus zn, 3nv ev m 010204, 010206 G5547.
--	--	--------------------------------------	--	--------------------------------------	---	--	--------------------------------------	---

iēsou
Jezus
zn 3nv ev m
010204, 010206
G2424.

ISBN 978-910-8310-041-8

Evangelie

OM
NIET!